

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1013, Toronto 8, Ont., Canada

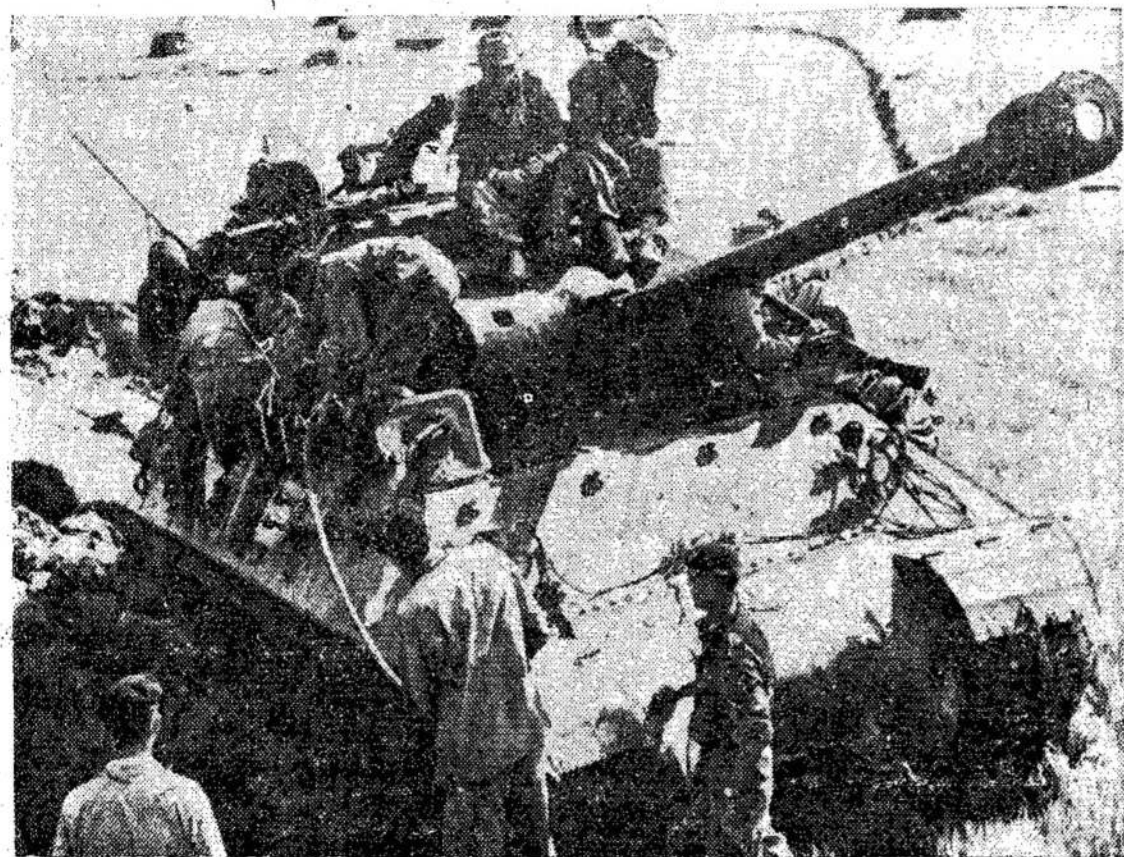
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa

Kaina 10 ct

Nr. 1,176

PENKTADIENIS, KOVO (MARCH) 26, 1954, TORONTO, ONTARIO

M E T A I XXIII

Francūzams Indo - Kinijoje daužė daugelyje vietų. Prie pastaruoju laiku nelabai se- to juos kankina ir nepalanki. Vietnamiečiai juos ap- gamta. Štai jų tankas įklim- pės į purvą kur nors Indo- Kinijoje. Veikiausiai jis atiteko liaudiečiams.

Jebb, Hammarskjold Remia Kinijos Priėmimą į J. Tautas, Lodge Prieš

LONDON. — Buvęs Britanijos Jungtinių Tautų delegatas Sir Gladwin Jebb, kuris dabar yra Britanijos ambasadorius Francijai, sako, kad Kinija turi būti priimta į Jungtines Tautas, kuomet JT nariai įsitikins, kad "raudonieji" apsvylė nuo agresijos ir neketina pildyti jų ateityje.

Kanada Gal Paseks D. Britaniją ir Pripažins Kiniją

OTTAWA. — Čia eina gandai, kad Kanados vyriausybė paseks Didžiąją Britaniją ir pripažins Kiniją de fakto.

Tuo reikalu būsiąčios diskusijos parlamente, o po to einama prie konkrečių žygių.

Premjeras St. Laurent, pasikalbėjęs su Indijos premjeru, kada jis tenai lankėsi, matyti įsitikino, kad nerealistiška ignoruoti tokią didelę šalį tik dėl to, kad tenai vyriausybė netokia, kokios vakarinės jėgos norėtų.

Britanija jau senai pripažino ir turi savo atstovybę Peipinge.

Jis tą pasakė kalbėdamas Pilgrimų draugijos balijuje, surengtame pagerinimui britų-amerikiečių santykių. Už dviejų valandų po to, Henry Cabot Lodge, Jungtinių Valsijų JT delegatas, spaudos konferencijoje New Yorke pareiškė, kad jis vetuotų Kinijos priėmimą, jeigu būtų reikalas.

Dag. Hammarskjold, Jungtinių Tautų generalis sekretorius, kitas svečias kalbėtojas Pilgrimų balijuje, palaikė poną Jebb, pareiškdamas: "Jeigu pasaulinė organizacija yra 'permatomas reikalas', tariant prezidento Eisenhowero žodžiais, ir 'širdies troškimas', Sir Winston Churchillio žodžiais, tuomet atstovai visų vyriausių jėgų centrų pasaulyje privalo būti tenai."

Pasisakęs už Kinijos priėmimą, Jebb kritikavo tuos asmenis Jungtinėse Valstijose, kurie priešinasi priėmimui komunistinių valstybių. "Mes turime kaip nors išmokyti sugyventi su tomis vyriausybėmis, kurios mums nepatinka," pareiškė jis, nors jis apsidžiaugė, jei jos išnyktų be karo.

Jis netiki, kad būtų galima nugalėti komunizmą karu.

"Kitas pasaulinis karas nepašalintų komunizmo. To rezultate veikiausiai jis — koks jo vardas bebūtų — jis visuotinai prasiplėstų.

Cabot Lodge, JV atstovas, mano, kad jis galėtų surinkti užtektinai balsų prieš Kinijos priėmimą, bet jei nepavyktų sudaryti reikiamą skaičių, tai jis vetuotų Kinijos priėmimą Saugumo Taryboje.

Išrodo, kad visos svarbesnės šalys atskyla nuo Amerikos Kinijos pripažinimo klausimu.

AMERIKA DUOS DAUGIAU PARAMOS

WASHINGTON. — Kadangi francūzai Indo-Kinijoje turėjo eilę nepasisekimų ir jų padėtis žymiai pasunkėjo, tai Amerikos vyriausybė planuojanti pasiūsti daugiau paramos, ypač orlaiviu.

Vietnamiečiai pastaruoju laiku sunaikino nemažai francūzų orlaivių aerodromuose ir kautynių metu. Jų padėtis Dien Bien Phu sunkėja kiekvieną dieną, kadangi tik oru galima pristatyti sutvirtinimus ir amuniciją. O liaudiečiai turi priemonių atakuoti orlaivius.

Lietuvių Literatūros ir Meno Dekada Maskvoje

TSRS sostinėje — Maskvoje — kovo 4 dieną prasidėjo lietuvių literatūros ir meno dekada. Su kūrybine ataskaita atvažiavo Tarybų Lietuvos rašytojai ir kompozitoriai, dailininkai ir skulptoriai, Vilniaus Operos ir baleto teatro, Lietuvių dramos teatro, Kauno Muzikinio dramos teatro, Valstybinės filharmonijos, Valstybinio dainų ir šokių liaudies ansamblio, Respublikinio radijo komiteto kolektyvai, Sedos rajono "Lenino keliu" kolūkio, "Kauno audinių" šilko fabriko, Vilniaus Valstybinio universiteto meninės saviveiklos kolektyvai. Pirmą kartą taip pilnai ir plačiai Maskvoje demonstruojama lietuvių liaudies kūryba, kuri sėkmingai vystosi broliškuju mūsų socialistinės valstybės tautų vieningoje šeimoje.

Vilniaus Operos ir baleto teatras parodė maskviečiams TSR Sąjungos Didžiojo teatro filialo scenoje pirmą lietuvišką tarybinę A. Račiūno operą "Marytė", J. Juzeliūno baletą šių dienų tema "Ant marių kranto" ir dvi klasikinės operos — "Kunigaikštis Igoris" ir "Traviata". Lietuvių dramos teatras dekados dienomis pasirodė Maskvos Akademinio dailės teatro filialo scenoje su trim spektakliais: J. Žemaitės "Marčia", "Kalvio Ignoto teisybe" — inscenuote pagal A. Gudaičio-Guzevičiaus to pat pavadinimo romaną ir M. Gorkio "Priešais". Jaunasis Kauno muzikinis dramos teatras atsivežė į Maskvą du spektaklius — A. Griciaus "Išvakares" ir Bomaršo "Figaro vestuves". Didesnės programos kūrybinei ataskaitai paruošė koncertinių organizacijų ir meninės saviveiklos kolektyvai.

Žymius laimėjimus per kelėtą paskutinių metų pasiekė lietuvių rašytojai ir dailininkai. Daugiau kaip du tūkstantčiai lietuvių dailininkų, skulptorių ir liaudies kūrybos meistrų kūrinių ekspozuojama dekadai skirtoje parodoje.

Maskvos ir respublikos leidyklos dekadai proga išleido rusų kalba daugiau kaip 50

lietuvių rašytojų knygų, kurių bendras tiražas — virš pusantro milijono egzempliorių. Pirmą kartą pasirodė į rusų kalbą išversti pirmojo lietuvių proletarinio poeto Juliaus Janonio rinktiniai raštai, rašytojo-demokrato Jono Biliūno rinktiniai apsakymai, talentingojo lietuvių prozininko Petro Cvirkos romanas "Frank Kruk", 1941 metais hitlerininkų sušaudyto Vytauto Montvilos eilėraščiai ir eilė šių dienų lietuvių (Pabaiga ant 9 pusl.)

Eiliniai Delegatai Sukyla Prieš Vadus

TORONTO. — Toronto distrikto Trades and Labor Tarybos delegatai sukilo prieš vadovybės parėdymą nedalyvauti Toronto and Lakeshore Labor Tarybos šaukiamoj konferencijoje nedarbo klausimu.

Vadovybė norėjo boikotuoti tą konferenciją dėl nesutarimų praityje, bet eiliniai delegatai pasakė, kad nedarbo klausimas yra didesnis, negu įvykusieji nesutarimai.

Toronte šiuo metu yra 35,000 bedarbių.

Senatorius McCarthy Suskaldė Republikonus

WASHINGTON. — "Mūsų partija atsidūrė keblioj padėtyj, iš kurios išėjimas yra tik vienas — pasirinkti tarp prezidento Eisenhowero ir senatoriaus McCarthy," pareiškė republikonas senatorius Ralph Flanders.

Promakartiškas kolumnistas Constantine Brown pripažįsta, kad kova prieš komunizmą ir šubversiją, apie ką tiek daug republikonai kalbėjo, išvirto į "savitarpiinę partijos rieteną".

Republikonų vadovybė, kuri buvo sumaniusi paleisti McCarthy su maršrutu po Ameriką su obalsiu "Dvidešimt metų išdavystės", tur būt atsisakys nuo to plano, nes manoma, kad su McCarthy negalima toli važiuoti.

Pasidairius po Kanada

Laikraščiai pranešė, kad Kanados Tarybų Sąjungos Draugiškumo Draugija užkvieta grupę Tarybų Sąjungos artistų, dainininkų, šokėjų, muzikantų ir t.t. Užkvietas esąs priimtas. Tėklau laukti, kada jie atvyks. Žinoma, jei Kanados vyriausybė duos leidimą atvažiuoti.

Jie atlankysią Ottawą, Torontą, Hamiltoną, Windsorą, Port Arthura, Winnipegą, Reginą, Edmontoną, Calgarį, Vancouverį ir Victoriją.

Tarptautinis darbininkų bazaras Toronte praėjo labai sėkmingai. Jis turėjo daug visokių prekių, buvo graži programa ir gausiai žmonės lankė.

Didįjį laimėjimą išlaimėjo Mrs. M. Moyston, gyvenanti ant Bernard Ave.

Bazaro menedžeris Oscar Kogan dėkoja visiems prisidėjusiems parama ir atsilankiusiems.

Saskatchewanos provincijos sveikatos reikalų ministras W. Lloyd pareiškė, kad tos provincijos vyriausybė stovi už tai, kad visos tarptautinės problemos būtų sprendžiamos per derybas.

Jis tą pasakė taikos delegacijai, kuri lankėsi parlamente.

Progresyvės Darbo Partijos delegacija kovo 12 dieną įteikė Tremblay Royal Komisijai 100,000 žodžių memorandumą, kuriame nurodinėjama, kad Duplesio valdžia veda proamerikonišką politiką ir labai lengvai užleidžia Amerikos trustams Kanados gamtinius resursus.

Memorandume nurodoma, kaip Kvebeko provincija ga-

lėtų išrinkti \$100,000,000 nuostatydamą tinkamesnes rojaltes už provincijos gamtinių turtų iškasenas, išvežamas į Ameriką.

Manitobos fermeriai reikalauja iš federalės vyriausybės keisti prekybinę politiką.

Jie nurodo, kad Europos žmonės neturi užtektinai maisto, o Kanadoje žmonės serga nuo persivalgymo.

Vietoj ginklų, jie sako, kodėl nesiusti maisto.

Eina gandai, kad Algoma Steel korporacija bus parluota amerikiečiams, General Motors korporacijai ar Inland Steel.

Viršininkai užginčija, bet tarimas plinta. Ir tam yra priežasčių.

Inland Steel atsiuntė į Sault Ste. Marie 12 ekspertų, kuriems pāvesta perorganizuoti įmones ant Inland Steel turpalio. Vyriausio prižiūrėjo pareigos pavestos amerikiečiui.

Reikia nepamiršti, kad Algoma Steel jau dabar dalinai priklauso amerikiečiams.

Biznio bankrutavimai Kanadoje smarkiai kyla.

Nuo pradžios metų iki kovo 4 subankrutavo 300 biznierių.

Pernai tuo pat laiku subankrutavo 183 biznierių.

Daugiausia bankrutavo tekstilės, televizijos, radio ir elektrinių gaminių firmos.

"Wrong number?"

Kada kas nors padaro klaidą ir paskambina jums, jūs pasakote, kad tai "wrong number", bet atrodo, kad yra dar kitas "wrong number".

Bell Telephone kompanija, valdanti didžiąją telefonų

Maxine Miller, jauna aktorė ir šokėja. Ji vaidina vadovaujantią rolę radio programoj "Alice of Orchestra".

Kanadoje, pernai turėjo grynno pelno \$14,388,740. Tai didžiausias pelnas jos istorijoje.

Tikrai šis numeris klaidingas, jis turėjo būti daug mažesnis.

Ontarijos seimelį spaudžia provincijos unijistai su reikalavimais, kad įvestų patvarkymą, pagal kurį visiems unijų nariams "checkoff" būtų privalomas.

Seimelio nariai gavo 4,000 atvirukų su tokiais reikalavimais.

Kanadėtis

TORONTO. — Viena kepykla ant St. Clair buvo pradėjusi pardavinėti duoną sekmadieniais. Policija nori traukti į teismą. Girdi, nevalia parduoti duoną sekmadieniais. Lordas Day įstatymas draudžia.

Bet sekmadienį galima pirkintis kiek kas nori minkštų gėrimų, cigaretų ir daugelį kitų daiktų.

Anne Heggtvei, ottafietė, vos netapusi pasauline slidinėjimo čempijone, grįžta namo. Vistiek, jei ji nebūtų parpuolusi, tai būtų buvus pirma. Vistiek, ji labai gerai pasirodė

Gera Proga Įsigyti Šias Naudingas ir Įdomias Knygas

POPIEZIAI IR LIETUVIŲ TAUTA. Parašė prof. Povilas Pakarklis. Knygoje išdėstoma: Popiežių vaidmuo: jų žygiai; lietuvių kova prieš kryžiuočius. Knyga turi 255 puslapius. Kaina \$1.50.

GAMTA IR ŽMONĖS. Parašė M. Ilinas. Labai aiškiai išdėsto gamtą ir kaip žmonės ją pasikinkė savo naudai. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

VIDURAMZIŲ ISTORIJA. Redagavo prof. E. A. Kosminskis. 304 puslapiai. Kaina \$1.00.

ŽMOGUS IR MASINA. Sutaisė Jonas Kaškaitis. Knyga gausiai iliustruota, suteikia davinį apie technikos išvystymą ir to reikšmę žmonijai. Kaina \$1.00.

ALIEJUS. Parašė Upton Sinclair. Tai vienas iš įdomiausių jo romanų. 800 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$2.00.

AMERIKOS DEMOKRATIJOS STEIGEJAI. Parašė visa eilė autorių. Sužinok, kas buvo Washingtonas, Thomas Jeffersonas, Lincolnas, Tadas Kosciuško, Pulaski ir kiti žymūs žmonės. 364 puslapiai. Kaina \$1.00.

PETRO CVIRKOS APYSAKOS. Aprašoma nuo baudžiamos iki šių dienų svarbiausi įvykiai. Knyga turi 300 puslapių. Kaina \$1.50.

TARYBŲ GALYBĖ. Parašė Kanterburio dekanas Dr. H. Johnson. Knyga parašyta karo laiku apie tarybinę tvarką. 224 puslapių. Kaina 75 centai.

Liudviko Bonaparto Briumerio Aštuonioliktoji ir Naminis Karas Prancūzijoje. Kietais apdarais, 360 puslapių. Kaina \$1.50. Parašė Karolis Marksas.

POVILAS JURKA. Parašė R. Mizara. Apsaka iš Amerikos žmonių bei Amerikoje gyvenančių lietuvių gyvenimo. 318 puslapių. Kaina \$1.00.

SENO VINCO RASTAI. Telpa 10 apysakų iš Amerikos žmonių gyvenimo. 450 Puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.50.

Kaip ir Seratvėje Būti Jaunam. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius. Naudinga knyga sveikatos klausimu, ypatinai dėl senesnio amžiaus žmonių. Kaina 65 ct.

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai. Parašė Dr. A. Petrika apie veiklą Dr. Kudirkos, P. Višinskio, Petkevičiūtės, J. Biliūno, Žemaitės, Lazdynų Pelėdos, Šatrijos Raganos. Knyga svarbi, su paveikslais. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

UKANOS. Parašė M. Rasoda-Mizara. Apsaka iš Amerikos lietuvių gyvenimo. 342 puslapių. Kaina \$1.00.

PAVASARIO GODOS. Eilių rinkinys. Parašė vienas iš buvusių žymiausių Amerikos lietuvių poetų Stasys Jasilionis. Joje telpa apie 300 eilių bei dainų. 256 puslapių. Kaina \$1.00.

Argentina ir Ten Gyvenanti Lietuviai. Parašė R. Mizara, kuris gyveno Pietų Amerikoje. Knygoje rasite informacijų ir apie kitas Pietų Amerikos šalis. 190 puslapių. Kaina \$1.00.

Pirmoji Lietuvos Sovietų Valdžia. Parašė V. Mickevičius-Kapsukas. Knygoje aprašoma 1918-1919 metų Lietuvos žmonių kovos už laisvę. Su paveikslais. 240 puslapių. Kaina \$1.00.

PRISIKELUSI LIETUVA. Parašė A. Bimba, kuris lankėsi po karo Lietuvoj. Knyga 222 pusl. Kaina \$1.00.

Kelias į Naują Gyvenimą. Parašė A. Bimba. Faktai apie Amerikos žmonių gyvenimą. 224 puslapiai. Kaina \$1.00.

SAULETOJ ISPANJOJ. Parašė Edvardas Zdanuskas. Jo atsiminimai iš karo su Franko fašistais. 156 puslapių. Kaina 50 centų.

Su užsakymu prašome prisiusti ir mokesti. Persiuntimą mes apmokame.

LLD Kanados Veikiančs Komitetas
P. O. Sta. C., Box 1007 Toronto 3, Ont

TARYBŲ LIETUVOJ

Įdomūs Radiniai

Vilniuje, Tiesos gatvėje, vykdant remonto darbus, dviejų metrų gilumoje buvo rastos XVIII amžiaus medinio vandentiekio liekanos. Tai apvalūs rąstai su viduje išduobtu kanalu, kurio atskiros dalys tarp savęs sujungtos metalinėmis movomis. Atrastos vandentiekio dalys perduotos Lietuvos TSR Mokslių akademijos Istorijos - etnografijos muziejui.

Dedant naujo pastato pamatą Černiachovskio aikštėje, Vilniuje, statytojai atkreipė dėmesį į neįprastą reiškinį: kasant pamato daubą, žemėje labai dažnai pasitaikydavo geležies ir garžazės gabalai, daug anglies, pelenų. Mokslininkai-archeologai nustatė, kad šioje vietoje XVI amžiuje buvo liejimo dirbtuvė, vadinamoji patrankinė. Kasinėjimai ir tyrimai tebevyksta.

Auga Darbo Žmonių Indėliai Banke

Nenukrypstamai kyla Lietuvos respublikos darbo žmonių materialinė gerovė. Apie tai liudija ir tas faktas, kad sparčiai auga indėliai taupomosiose kasose. Per paskutinius ketverius metus indėlininkų skaičius padidėjo 2,7 karto. Vien pernai naujų indėlininkų skaičius padaugėjo 26,700 žmonių. Jie perdavė valstybei saugoti apie 38 milijonus rublių.

Dabar respublikoje yra daugiau kaip šimtas tūkstančių indėlininkų. Jų tarpe darbininkų skaičius, palyginti su 1950 metais, padidėjo 3,9 karto, valstiečių — 5 kartus. Vidutinis vieno indėlininko valstiečio indėlis, 1954 metų sausio 1 dienos duomenimis, sudarė Biržų rajone 1,150 rublių, o Rokiškio rajone — 1,170 rublių.

Didelės Permainos Ariogalos Rajone

Senaisiais laikais Ariogalos rajono teritorijoje nebuvo nei vienos gimnazijos ar progimnazijos, nei vienos kultūros - švietimo įstaigos. Dabar darbo žmonių vaikai mokosi 12-oje vidurinių ir septynmečių mokyklų. Rajone įsteigta 39 klubai - skaityklos, 11 bibliotekų.

Buvusiam Ariogalos miestelyje yra Kultūros namai, kinoteatras, knygynas, kelios bibliotekos, statomas didelis vidurinės mokyklos pastatas. Pastaruoju metu M. Melni-

Auga Knygų Išleidimas

Niekada Lietuvoje grožinė literatūra nebuvo taip plačiai prieinama masėms, kaip mūsų dienomis. Knygos išleidžiamos trimis kalbomis — lietuvių, rusų ir lenkų. Metai iš metų auga grožinės literatūros išleidimas. Tikslai pokariniame laikotarpyje išleista 1,304 pavadinimais grožinės literatūros bendru 12,212 tūkstančių egzempliorių tiražu. 1954 metais numatyta išleisti 222 pavadinimais knygų bendru 3,732 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Dideliais tiražais išleidžiami J. Zemaitės, P. Cvirkos, Stalininės premijos laureatų S. Nėries, A. Gudaičio-Guzevičiaus, T. Tilvyčio, A. Venclovos ir kitų kūrinių.

Stambiausieji lietuvių rašytojų kūriniai išleidžiami rusų kalba. Tokie kūriniai, kaip A. Baranausko "Anykščių šilėlis", rinkiniai J. Zemaitės, P. Cvirkos ir kitų rašytojų raštai tapo prieinami usų skaitytojui. Tikslai netrukus įvyksta dekadai Maskvoje respublikos leidyklos išleido 31 knygą 1 milijono 147 tūkstančių egzempliorių tiražu.

Jų tarpe — J. Janonio, V. Montvilos, A. Venclovos, T. Tilvyčio, S. Nėries, P. Cvirkos, A. Gudaičio-Guzevičiaus, J. Šimkaus, J. Zemaitės kūriniai, apybraižų rinkinys "Šaunus darbas" ir t.t.

Lietuvių Literatūros ir Meno Dekada Maskvoje

Kovo mėnesio pradžioje įvyks lietuvių literatūros ir meno dekada Maskvoje. Tai bus plati Tarybų Lietuvos meno kūrybos apžiūra. Sostinėje dekaados dienomis su ataskaitomis išstos lietuvių rašytojai, poetai, artistai, menininkai, skulptoriai, kompozitoriai, režisieriai.

Respublikinis operos ir baleto teatras parodys maskviečiams "Kniazių Igorį", "Traviatą" ir naujus savo kūrinius — pirmąją lietuvišką tarybinę A. Račiūno operą "Martytė" ir jauno kompozitoriaus J. Juzeliūno baleto "Ant marių kranto".

Lietuvos TSR Valstybinis dramos teatras veža į Maskvą tris spektaklius — M. Gorkio "Priešus", pagal J. Zemaitę, "Marčią" ir "Kalvio Ignoto teisybę", pagal to paties vardo A. Gudaičio-Guzevičiaus romaną.

Kauno muzikalinio - draminio teatro kūrinių, Sodu, Turgaus ir kitos gatvės pasipuošė naujais gerai įrengtais namais.

mos teatro jaunas kūrybinis kolektyvas parodys spektaklius — A. Griciaus "Išvakarėse" ir Bomarše "Figaro vestuvės".

Su didele programa pasirodys Maskvoje jungtinis Valstybinės filharmonijos ir respublikinio radijo choras bei Lietuvos TSR dainų ir šokių liaudies ansamblis.

Dekadoje dalyvaus taip pat Sedos rajono kolūkio "Lenino keliu", Kauno šilko audimo fabriko "Kauno audiniai" ir Vilniaus valstybinio universiteto meninės saviveiklos kolektyvai.

Virš dviejų tūkstančių meno parodos eksponatų supažindins su menininkų, skulptorių ir respublikos liaudies meno meistrų kūryba.

Dekados dalyviai su dideliu kūrybiniu pakilimu ruošiasi susitikimui su Maskvos žiūrovais, Tarybų Sąjungos sostinės literatūros ir meno meistrais.

130 Saviveiklos Kolektyvų Spektaklių

Ukmėgėje įvyko rajono dramos ratelių vadovų seminaras. Seminaro dalyviams buvo paskaitytos paskaitos apie saviveiklos teatro darbo organizavimą. Buvo atlikti praktiniai grimavimo technikos užsiėmimai.

Vis daugiau kaimo gyventojų ima dalyvauti meno saviveikloje. Rajono apylinkėse yra 36 dramos rateliai. 1953 metais jie parodė kaimo žiūrovams daugiau kaip 130 spektaklių. Naujų spektaklių tarpe — lietuvių, rusų ir ukrainiečių autorių pjesės.

Rajone populiarius "Raudonosios vėliavos" kolūkio dramos ratelis. Kaimo bibliotekos vedėjos Bronės Šermukšnytės vadovaujamas, ratelis peritais metais pastatė 11 spektaklių. Dabar ratelio dalyviai ruošia Kapnio vienaaktinę pjesę "Branigus svečias".

Nauji Lietuvių Skulptorių Kūriniai

Neseniai įvykusioje Lietuvos TSR vaizduojamojo meno meistrų kūrinių parodoje buvo išstatyta daug naujų lietuvių skulptorių kūrinių. Jų tarpe reikia atžymėti skulptorių Vaivados ir Pundžiaus sukurtą "Lenino ir Stalino" skulptorinę grupę, kurią numatoma pastatyti Lietuvos TSR paviljone višasąjunginėje žemės ūkio parodoje Maskvoje.

Stalininės premijos laureatas skulptorius P. Aleksandravičius sukūrė "Plieno lydytojo" skulptūrą. Gera portretinė charakteristika duota Stalininės premijos laureato skulptoriaus J. Mikėno su-

kurtame rašytojo A. Venclovos biuste.

Nemažą naujų darbų sukūrė respublikos graveriai. Pavyzdžiui, graveris J. Kuzminskas nedidelėse graviūrose su tikru meistriškumu atvaizdavo gimtojo krašto gamtos grožį. Reikia atžymėti jo graviūras Baranausko "Anykščių šilėlio" poemai. Įdomų darbą "Kolūkio laukuose" ruošia V. Galdikas.

Kino Filmai Lietuvių Kalba

Lietuvos respublikinė kino studija baigė mokslinio-populiarinio kino filmo "Pasakojimas apie žalius kvadratus" įgarsinimą lietuvių kalba. Tai vienas iš pirmųjų kino filmų, įgarsintų lietuvių kalba šiais metais. Per šiuos metus lietuvių kalba bus įgarsinti dešimtys meninių, dokumentalinių ir mokslinių-populiarinių kino filmų.

Apart sistemataus kino žurnalo "Tarybų Lietuva" sukimo, studija išleis keletą kino apybraižų. Jos skirtos Lietuvos veterinarijos akademijos aukštos kvalifikacijos specialistų paruošimui, vieno iš vaikų namų auklėtiniams, lietuvių meno ir literatūros pasiekimams. Sukama Staurės Atlantikoje spalvota kino apybraiža papasakos apie lietuvių žvejų, žvejojantių silkes toli nuo gimtųjų krantų, gyvenimą ir darbą.

Žemės ūkio Kultūros Namuose

Prieš dvejus metus Jurbarko rajono "Pirmūno" kolūkyje buvo įsteigti Žemės ūkio kultūros namai. Nuo to laiko jie nuveikė nemažą darbą įdiegiant gamybą priešakinės agrotechnikos pasiekimus. Apie 50 kolūkiečių — vyrų ir moterų — mokosi čia agrozootechnikos kursuose.

Erdviame šviesiame kambaryje surinkti artelėje auginamų žemės ūkio kultūrų pavyzdžiai. Daug reikšmės čia turi soros. Pereitais metais jas pirmą kartą pasodino bandomajame sklype. Patyrimas parodė, kad čionikščių vietų sąlygomis ši kultūra gali duoti po 18 centnerių derliaus iš hektaro.

Darbininkų Saviveikla

"Kauno audinių" šilko fabriko meno saviveikla turi senas tradicijas. Tačiau tik po to, kai Lietuvoje buvo atkurta tarybų valdžia, susidarė puikios sąlygos tikram liaudies meno klestėjimui.

Naują pilnakraujį gyvenimą pradėjo gyventi "Kauno

Liaudiškose Respublikose

Pasirengimas Tarptautinei Moters Dienai Mongolijos Liaudies Respublikoje

Ulan-Batoras. — Mongolijos Liaudies Respublikoje visur rengiamasi Tarptautinei moters dienai. Miestuose ir kaimuose vyksta moterų susirinkimai. Moterų darbininkės pažymi savo šventę naujais darbo laimėjimais. Pavyzdžiui, pramonės kombinate ir mėsos kombinate sudarytos naujos moterų puikios kokybės brigados. Moterys — gyvulių augintojos pažymi Kovo 8-ąją pasiekimais gyvulių priežiūros srityje, geru pasirengimu prieaugliui priimti.

Plečiamas Sveikatos Apsaugos Tinklas Rumunijos Kaimo Rajonuose

BUKARESTAS. — Daugelyje Rumunijos kaimų, kur anksčiau nebuvo nei gydytojų, nei felčerių, nei akušerių, sudarytos medicinos įstaigos.

Liaudies valdžios metais kaimo ambulatorijų skaičius padidėjo iki 2 su viršum tūkstančių. Prie daugelio ambulatorijų veikia stacionarinės skyriai. Kaimuose, kur nėra ambulatorijų, veikia daugiau kaip 2,100 medicinos punktų. Žymiai padidėjo kaimo ligoninių skaičius. Kaimuose atidaryta daugiau kaip 1,300 gimdymo namų.

audinių" fabriko saviveiklos kolektyvas. Į chorą įsiliejo naujos jaunos jėgos. Dabar chore dalyvauja 80 žmonių.

"Kauno audinių" fabriko choras peritais metais surengė koncertus Viliampolės rajono "Pergalės" kolūkyje, Naumiesčio rajono "Spalio 35 metinių" žemės ūkio artelėje ir kituose kolūkiuose. Ne kartą choras pasirodė ir miesto darbo žmonėms, pavyzdžiui, Kauno profsąjungų klube, vidurinėje mokykloje Nr. 6 ir kitur. Su dideliu pasisekimu praėjo choro koncertas broliškoje Latvijos TSR — Rygos fabriko "Audums" klube.

Dabar "Kauno audinių" fabriko choro dalyviai, vadovaujant kompozitoriui Budriūnui, tobulina savo programą. Kasdien įvyksta choro repetacijos. Jo repertuare yra daug dainų. Jų tarpe — Glinkos "Maskva", Dvariono "Ant Nemuno kranto", kompozitorių Tallat-Kelpšos, Švedo ir kitų dainos. Be to, choro repertuare — lietuvių, rusų, ukrainiečių liaudies dainos. o taip pat kitų broliškųjų Tarybų Sąjungos tautų dainos.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanašoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

KO JIE TAIP TROKŠTA

Nepriklausoma Lietuva, Tėviškės Žiburiai, Darbininkas, Naujienos ir kiti lietuvių laikraščiai nedvejojančiai pasisako, kad jie laukia karo. Girdi, be karo nebus galima išlaisvinti "pavergtą tautą", supraskit, tų šalių, kuriose galia darbo žmonių rankose. Pažiūrėkime, ko jie trokšta, laukdami dar vieno karo.

Aną dieną Kanados sveikatos reikalų ministeris Hon. Paul Martin, kalbėdamas Hamiltone, pareiškė, kad sekantis pasaulinis karas bus "galas civilizuoto Pasaulio, koki mes žinome." Reikia, minėti ir toki laikraščiai trokšta galo civilizuotam pasauliui. Ir tas nėra joks perdėjimas.

Elton C. Fay, Associated Press korespondentas, štai ką praneša apie amerikiečių išsprogintą H-bombą: ji buvo lygi, savo pajėgumu, 12,000,000 tonų TNT. Eksplozija sudrebino salą 176 mylios nuo eksplozijos vietos. Manoma, kad ji buvo 600 kartų galingesnė, negu atominė bomba, kuri buvo numesta ant Hirošimos.

Mokslininkai sako, kad hidrogeno bombų dydžiui nėra rubežių. Galima jas daryti dar didesnes, negu amerikiečiai išsprogindino. Bet ar būtų reikalingas? Užtektų vienos tokios bombos sugriovimui didžiausio miesto ir užmušimui visko tame mieste, jeigu jau žmogus ant tiek išprotėtų, kad griebtųsi tokių priemonių. O dar radioaktyvios dulkės prisidėtų. Japonijos žuvininkai, būdami toli nuo tos vietos, buvo apipilti tokiomis dulkėmis. Jie būtų žuvę, jei nepasiskubinę ieškoti pagalbos.

Paul Martin, toj pačioj kalboj, pasakė, kad geriausia priemonė kovai prieš komunizmą yra rūpinimasis žmonių gerove. Komunizmas kyla ten, kur žmonės nebegali gyventi prie kapitalizmo. Tad kodėl nebandyti gelbėti kapitalizmą keliant žmonių gerovę? Juk tas nekainuotų daugiau, kaip ginklavimosi lenktynės?

REIKIA GERAI APSIZIURĖTI

Toronto Daily Star įdėjo žinią, kad 24,000 žmonių įteikė Ontarijos autoritetams prašymą, kad taip vadinama Holland Marsh sritis prie Simcoe ežero būtų palikta laukinėj padėtyj, kaip iki šioliai. Šį prašymą palaiko Ontario Federation of Anglers and Hunters (Ontarijos Žuvininkų ir Medžiotojų Federacija). O ponas Warne, Danforth Rod and Gun Klubo prezidentas, pareiškė, kad spekuliantai išnaudoja dipukus brukdami jiems žemę toj srityj. "Jie pastažė juos tenai su būdomis," pareiškė jis. "Žemė sunaikinama, užnuodijama, todėl griebiamasi pompu žemės nusausinimui." Daugelį žuvų sunaikinančios tos pompos.

Kada tokia didelė opozicija atsiranda, gali būti taip, kad tenai bus sulaukytas apgyvenimas, uždrausta vystyti ūkį. Tuomet pirktoji žemė gali labai nupulti. Pirm perkant reiktų gerai iširti, ar nesusidarys kokių nors kliūčių ateityje.

EGIPTO MOTERYS

Tikėsit, ar ne, bet Egipte moterys dar neturi balsavimo teisių. Šiomis dienomis buvo pranešta iš Kairo, kad tenai moterų judėjimo už balsavimo teises lyderkos paskelbė bado streiką. Nekurios išbadavo po septynias dienas ir pasiryžusios badauti iki mirties reikalaujamos balsavimo teisių.

Vakarinis pasaulis mėgsta kalbėti apie vakarinę civilizaciją taip, lyg ji būtų visur tokia, kaip Amerikoje, tai yra Jungtinėse Valstijose ir Kanadoje. Tikrumoje didesnė dalis vakarinio pasaulio dar toli gražu nuo civilizacijos ar demokratijos, kokia pas mus suprantama.

Yra sakoma, kad žmogus mato krislį kito akyse, o nemato rąsto savo akyje. Vakarinis pasaulis baisiai susirūpinęs rytiniu pasauliu, bet savo tarpe jis turi daugiau negerovės ir skurdo, visokių diktatūrų, pavergtų kolonijų.

KAS NAUJO PASAULYJE

Anglijos liberalų parlamentarinis lyderis Clement Davies gavęs 12 ar daugiau laiškų, kuriuose grumojama, kad karalienė Elizabeta bus nužudyta, jei ji išlips Gibraltare. Tokių laiškų gavę ir kiti, įskaitant Attlee.

Scotland Yardo policija kol kas negalėjusi nustatyti, iš kur tie laiškai. Jie paleidžiami Londone, Anglijoje.

Išrodytų, kad čia Ispanijos nacionalistų darbas. Pastaruoju laiku jie pradėjo smarkiai su reikalavimais, kad Gibraltaras būtų grąžintas Ispanijai.

Pasaulyje yra visa eilė tokių vietų, kurios priklauso tolimoms šalims. Tas labai erzina vietinius žmones.

Bermuda pradeda bruzdėti prieš tai, kad amerikiečiai tebeleiko militarinę bazę Bermudoj, nors ji tenai esanti visai nereikalinga.

Kolonialio seimelio atstovas H. J. Tucker pareiškė, kad ta bazė buvo primesta Bermudai karo metu, kada britams buvo reikalinga Amerikos pagalba. Girdi, dabar ji turėtų būti likviduota.

Ypatingai jis smerkia tą sutarties dalį, pagal kurią bermudiečiai gali būti teisiami kaip Amerikos išdavikai. Ir tas liečia ne tik tuos nusizengimus, kurie įvyksta amerikiečių bazėj, bet ir tuos, kurie įvyksta kur kitur Bermudoj.

Izraelis skundžiasi, kad arabai nužudė 11 izraelitų užpuolę su kulkosvaidžiu ant buso.

Izraelio vyriausybė padavė skundą JT komisijai, kuri prižiūri paliaubas.

Prisibijoma, kad vėl karas išsiverš tarp žydų ir arabų.

Britai Suez srityje gavo įspėjimą, kad būtų pasirengę skristi į Sudaną, jei pasireikš naujos riaušės. Jie linkę pasiūsti bent 10,000, jei bus reikalingas.

Per ankstyvesnes riaušes buvo užmušta 25 žmonės.

Egipto prezidentas generolas Naguib, kurį taipgi yra ir Sudano gubernatorius, tuomet kaltino britų agentus už riaušes. Jis sako, kad jie kelia triukšmą, kad būtų kuo pateisinti atsiuntimą kariuomenės.

New Yorke pastatyta 200 policijos sargyboje, kad sutrukdžius puertorikiečių pasikėsinimus nužudyti žymius asmenis.

Jei kada sprogs jis, tai dėl to, kad jis nenori matyti šių žmonių padėties.

Polocijos departamentas gavęs įspėjimą, kad Puerto Ricos nacionalistai suokalbiauja užpulti visą eilę žymių asmenybių tikslu nužudyti.

Sargybos pastatytos prie majoro ir kitų žymių asmenų namų ir ofisų.

Jungtinių Valstijų demokratų lyderiai skundžiasi, kad republikonų vadovaujama administracija pasimojus pakeisti užsieninę politiką (geriau strategiją) be pasitarimo su demokratų lyderiais.

Tuo pat laiku ir Kanados užsienio reikalų ministras L. B. Pearson, kalbėdamas New Yorke, skundėsi, kad Amerikos vyriausybė nesitaria su savo sąjungininkais.

Ta nauja politika, vadinama "new look" (nauju požiūriu), reikalaujanti mažinti kariuomenę, ypač kitose šalyse, o daugiau koncentruotis ant atominų ginklų ir orlaivyno.

Girdi, Amerika turinti būti tvirta pajėgoj "keršyti" agresijai.

Senatorius Joseph McCarthy, kalbėdamas airių susirinkime Čikagoje, pareiškė, kad jis nepaiso jokios kritikos, nėra linkęs nusileisti niekam, ir kad jis dar nori apsidirbti ir su pačiu prezidentu Eisenhoweru.

Girdi, jam nesvarbu, didelis šiška, ar mažas žmogelis. Jis visus raudonuosius ir "supuvusius" liberalus išvalys iš vyriausybės aparatų.

Kada jam buvo pranešta, kad Toronto miesto majoras atsisako pasitikti jį oficialiai, jis nusijuokė ir paprašė pranešti majorui, kad jo širdis dėl to plyšta.

New Yorke ir Newarko prielaukose eina kova tarp uostų darbininkų, priklausančių prie dviejų unijų, senosios ILA ir naujosios AFL.

Kadangi senąją uniją, International Longshormens Uniją, buvo apsėdę raketieriai, tai Amerikos Darbo Federacija pradėjo organizuoti kitą. Pastaruoju laiku senosios unijos lyderiai paskelbė streiką, reikalaujanti pripažinti teises atstovauti 25,000 uosto darbininkų. Priklausą prie naujos unijos dirba.

Jau įvyko daugelis kruvinių susikirtimų tarp abiejų unijų narių.

Kada amerikiečiai išsprog-

dino H-bombą prie Bikini kovo 1, japonų žuvininkų laivas Fukuriu Maru buvo virš 80 mylių nuo tos vietos, bet radioaktyvios dulkės pasiekė juos ir tenai. To pasekoj apsirgo 23 žuvininkai, o žuvis, kuri buvo tame laive, paskelbta pavojinga žmonėms ir uždrausta pardavinėti. Kuri buvo parduota, tuojaus buvo išimta iš krautuvių.

Ryšium su tuo Japonijos žmonės pradėjo reikalauti, kad Japonijos vyriausybė atsisakytų leisti amerikiečiams steigti atominės bazes Japonijoje.

Antrasis. Internacionalas arba Socialistų Internacionalas, Anglijos socialistams pasiūlius, pripažino, kad tik komunistinę Kiniją pripažinus ir priėmus į Jungtines Tautas bus galima sutvarkyti padėti Tolimuosius Rytus.

Jų suvažiavimas įvyko Bruselyje, Belgijoje, dalyvaujant daugeliui šalių socialistų atstovams.

Vokietijos socialistai balsavo prieš europinės armijos steigimą. Šveicarijos, Švedijos ir Suomijos susilaikė.

Ženevoje, JT ūkinėje komisijoje, Francijos prekybos ministras Faure pranešė, kad jo vyriausybė nori plėsti prekybą su komunistiniais kraštais.

Švedijos atstovas sakė, kad netrukus visos Europos šalys praplės ryšius su rytinėm valstybėm.

Ministro Sūnus Itariamai Esant Montesi Žudytoju

ROMA. — Čia eina byla, kuri smarkiai purto paties premjero Scelbos vyriausybę.

Pereitais metais, balandžio 1, netoli nuo Romos apleistame byčiuje buvo rastas Wilmos Montesi lavonas. Vienas laikraštis parašė, kad ji buvo nužudyta. Jo redaktorius buvo patrauktas atsakomybėn.

Teismė dabar iškyla viršūn, kad mergina žuvo turtingų narkotikų šmugelinkų rakose. O užsienio reikalų ministro Piccioni sūnus Piero įtariamai buvus tų šmugelinkų šaikos žudiku.

Iškeliama viršūn, kad aukšti pareigūnai saugojo nusikaltėlius. Jų tarpe buvęs valstybinės policijos galva, kurs dabar yra suspenduotas.

Per I
mą am
lias de
kų.

Tikr
nežino
praneš
poros š
tik 26.

Suže
liau, ne
kas.

Sis a
ten, ka
vabūdi
bandyn
bū mēt
Tas
kas.

Nors
pensuo
jiems p
dieji
kaltinir
prasika
smerkt

Tai r
mų sav
o gal ir
faktą, k
tai japo
čių" su
mėto de
mis boi

Ir lyg
pačiu r
kad pr
ir teis
rą, dau
tus ir ž
bomis.

Sūpra
atsiduri
da žmo
gumą, i
neigdan
žmones
kada ji
tokius n

Arba
Vis d
bama u
sios Ki
daugiau

Ir lak
Juk p
Kinijos
tų ne
žmonių
bet ir p

Tas l
galvoja
Tačia
valdova
taikos i
rinimo,
rosios i
valdžios
priešing

Kodėl
Kinij
demokr
Kinijos
sorius."
Bet g
ris Hitl
galba iš

Pastabos

Per H-bombos išsprogdimą amerikiečiai sužeidė kelias dešimtis japonų žuvininkų.

Tikras sužeistųjų skaičius nežinomas. Iš pradžios buvo pranešta, kad jų yra daugiau poros šimtų, o paskui skelbė tik 26.

Sužeistųjų skaičius, pagaliau, nėra pagrindinis dalykas.

Šis atsitikimas iškėlė aikštėn, kaip amerikiečiai lengvabūdiškai elgiasi su savo bandymais — atominių bombų mėtynais.

Tas yra pagrindinis dalykas.

Nors dabar jie žada kompensuoti tuos, kurie "įrodys" jiems padarytą žalą, bet didieji nelaimės priežasties kaltininkai visai užtylimi, prasikaltimas liko nepasmerktas.

Tai rodo, kad jie ne tinkamų saugumo priemonių — o gal ir visai ignoruodami tą faktą, kad gali būti keli šimtai japonų bei kitų "spolvočių" sužeisti ar užmušti — mėto daužosi pavojingiausiomis bombomis.

Ir lyg to patvirtinimui, tuo pačiu metu Dulles paskelbė, kad prezidentas turi galią ir teisę, pagal savo nuožūrą, daužyti bile šalies miestus ir žmones A- bei H-bombomis.

Suįpraskime, į kokių pavojų atsiduria mūsų pasaulis, kada žmonės, neigdami atsargumą, neigdami kitas rases, neigdami kitų įsitikinimų žmones įgauna tokią galią; kada jie savo rankose turi tokius mirtinus pabūklus!

Arba vėl.

Vis daugiau ir garsiai kalbama už pripažinimą tikrosios Kinijos valdžios. Vis daugiau tokių reikalavimų.

Ir labai teisingai.

Juk pripažinimas tikrosios Kinijos valdžios pasitarnautų ne tik daugelyje šalių žmonių būvio pagerinimui, bet ir pačios taikos reikalui.

Tas labai aišku ir mažai galvojančiam.

Tačiau Wall stryto šalies valdovai, nors sakosi siekiant taikos ir žmonių būvio pagerinimo, bet pripažinimui tikrosios ir teisėtios Kinijos valdžios, visu griežtumu priešingi.

Kodėl?

Kinijos valdžia esanti ne demokratinio keliu rinkta. Kinijos valdžia esanti "agresorius."

Bet generolas Franko, kuris Hitlerio ir Musolinio pagalba išžudydamas savo ša-

Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius John Foster Dulles susidūrė su nemaža opozicija, kuomet jis pareikalavo, kad visos Amerikos šalys veiktų iš vieno prieš komunizmą. Ypatingai pasi-

priešino Guatemala, kurios vyriausybę sudaro demokratinis frontas. Čia matote jos užsienio ministrą G. Toriello (dešinėje) tariantis su politinio komiteto nariu Caracas konferencijoje.

Ką Kiti Rašo

Faktai Apie Guatemala

Valstybės sekretorius Mr. Dulles nuvyko į Caracas, amerikinių respublikų konferenciją, pasirusęs kovai prieš nedidelę Guatemalaos respubliką.

Mūsų šalies stambioji spauda rėkia, šaukia, sakydama, būk reikią "ką nors daryti su Guatemala", nes ji "gręšia amerikiniams respublikoms pavojumi".

Žodžiu, prieš Guatemala šią dieną mūsų šalyje ir amerikinių respublikų konferencijoje atsuktos visos didžiosios kanuolės, tarytum iš tikrųjų ten būtų mums ar kuriai kitai valstybei koks nors pavojus.

Pažiūrėkime, kas gi iš tikrųjų dedasi Guatemala.

Štai neseniai Laikinasis Lotynų Amerikos Reikalais rūpintis komitetas išleido įdomių tuo klausimu duome-

lies žmones ir jų rinktą valdžią užgrobė galią — jis teisėtai šalies valdovas! Jis ne agresorius, nors jo pulkai talkininkavo Hitleriui ir Musoliniui.

O Kinijos valdžia, pastatyta savo pačios liaudies jėga, netgi prieš užsienio ginklus — Amerikai neteisėta! Už tai ji agresorius, kad išvijo interventus!

Štai kokia šių dienų Amerikos valdytojų moralė.

Ar gali tiesos siekiantis žmogus su ja sutikti?

Z. J.

ny. Komitetas šitaip argumentuoja:

Pasaka: Dabartinė Guatemalaos valdžia yra komunistinė.

Tikrovė: Guatemalaos Darbininkų (komunistų) partija yra mažiausia iš visų politinių partijų, sudarančių demokratinį frontą, kuriuo remiasi dabartinė Guatemalaos valdžia. Ši partija teturi tik keturis iš 56 Guatemalaos kongreso narių.

Pasaka: Guatemalaos Darbo unijų federacija ir valstiečių federacija yra komunistinės.

Tikrovė: Guatemalaos industriniuose, komerciniuose ir žemės darbinukuose yra tiek tiek komunistų. Jie, žinoma, ten veiklūs lygiai, kaip ir kitų politinių įsitikinimų darbininkai. Šitose organizacijose vadovybė remiasi ne sulyg politiniais įsitikinimais bei priklausomumais, o einant kiekvieno vadovybėje esančio asmens populiarumu ir sugabumu. Guatemalaos darbininkai sprendžia komunistus ir sulyg tuo, kaip jie remia žemės reformą, kuri toje šalyje yra labai svarbiu klausimu.

Kadangi Guatemala nėra tokio įstatymo, kaip Tafto-Hartley įstatymas, kadangi ten neveikia neguatemalainių veiksmų komitetai (kaip kad pas mus veikia neamerikinių veiksmų komitetai), tai ten komunistai yra priimami į darbo unijų vadovybę.

Pasaka: Kadangi "emo-

kratinė Guatemalaos valdžia turi "komunistinį" charakterį, tai ji yra pavojus Jungtinių Valstijų saugumui ir saugumui visų amerikinių kraštų.

Tikrovė: Guatemalaos kariuomenėje šiandien yra iš viso tik 3,000 vyrų, arti tiek, kiek viename Jungtinių Valstijų pulke. Dabartinė Guatemalaos vyriausybė išleidžia žmonių švietimui daugiau pinigų, negu šalies apgynimui. Tokios yra pasakos, tokia yra tikrovė!

Galima pridėti dar tiek: Guatemala neturi karinių lėktuvų; jos armija silpnai apginkluota. Neturi ji, žinoma, nei atominių nei hidrogeninių bombų.

Tai kam ji gali būti pavojus?

Ilgai Guatemalaose šeimininkavo amerikinė United Fruit kompanija, — šeimininkavo ji "kaip namie".

Bet ilgainiui toje šalyje buvo priimta nauja konstitucija ir sulyg ja buvo išrinktas naujas kongresas, nauja vyriausybė. Kada buvo išleisti nauji darbą reguliuojanti įstatymai, teikiantieji darbininkams teisę organizuotis, apribojantieji jų dienos darbą; kada ši kompanija buvo priversta pildyti tuos įstatymus, tada prasidėjo skandalai. Tai buvo prieš kokius penkerius metus.

Dar labiau supykde minėtą kompaniją, kai valdžia pradėjo verstina išpirkti iš jos žemes, turėtas Guatemalaose. Pravedimas žemės reformos, pagal kurią bežemiai yra aprūpinti žeme, visiškai išvarė iš lygsvaros Wall strytą.

Amerikiniai turčiai reakininkai, šūkaloja prieš dabartinę Guatemalaos valdžią, aišku, ne tiek paisy to, kas ten dabar darosi, o to, kas gali darytis kitur.

Jie jaučia, jie žino, kad, jei Guatemalaos liaudžiai pasiseks praveisti tuos visus pasiūlymus, kuriuos ryžtasi praveisti, jei jai pavyks pakelti savo gyvenimo lygį, tai to paties sieksis ir kitų Lotynų Amerikos respublikų žmonės, — respublikų daug didesnių ir gyventojais skaitlingesnių už Guatemala.

Štai, kodėl daroma viskas, kad Guatemalaos valdžiai nepavyktų tai pasiekti. Štai kodėl dabar kalbama apie "įsikišimą" į Guatemala.

Wall strytas pirmiausiai pjudo kai kurias kitas Lotynų Amerikos respublikas, kuriose viešpatauja reakininkai, pavyzdžiui: Nicaragua, Dominikų Respublika ir kitas.

Na, o Caracas konferencijoje atsuko prieš Guatemala visą kanuolę ir Mr. Dulles.

Kadangi "įsikišimo" pavojai Guatemala rimtai grūmoja, tai įvairių amerikinių respublikų žmonės pradėjo

ŠYPSENAS

Jis Kietesnis

Žmogus mėgo išsigerti. Sykį jis įvažiavo su automobiliu į krautuvę ir atsidūrė kalėjime. Ryta ji atlankė žmona su vietos klebonu.

"Jonai", tarė ji, "aš nežinau, ką su tavimi daryti. Aš atsivedžiau kleboną, gal jis tau ką padės."

"Jonai," pradėjo kunigas, "tu turi nugalėti save. Ir tu gali tą padaryti. Aš nugalėjau save, kada aš buvau tavo amžiaus."

"Matote, klebone," atsakė Jonas, "aš esu daug kietesnis už jus, tad man daug sunkiau nugalėti save."

Jis Ne Istorikas

Vienas garsus psichologas lankėsi Bermudoj. Jį pasitiko aukštas vyriausybės narys.

"Daktare, pasakyk, kaip jūs pažįstate, ar žmogus beprotis, ar ne?" užklausė jis psichologą.

"O, labai paprastai. Pasta tau keletą klausimų, į kuriuos paprasti žmonės atsaako teisingai."

"Kokius klausimus?"

"Na, kad ir tokius: Kapitonas Kuk apkeliavo apie pasaulį tris kartus. Vieną milijoną gale jis mirė. Kurio kelionėj jis mirė?"

"O, tai labai keblus klausimas. Aš nesu istorikas." pasiaiškino pareigūnas.

organizuotai padėti Guatemalai ir protestuoti prieš Amerikos politiką.

Guatemalaos prieštaliai organizuoti gina Guatemala Meksikoje, Čilėje, Bolivijoje, Kuboje, Jungtinėse Valstijose ir kitur. Net ir buvęs Meksikos prezidentas Cardenas prisidėjo prie tų Guatemalaos prieštalių.

Iš visų kraštų eina sveikinimai Guatemalaos prezidentui Arbenzu'ui Guzmanu'ui už tai, kad jis tvirtai stovi su savo krašto žmonėmis. — **Laisvė.**

Korporacijų Pelnai Nėra Raktas Gerovėn

Kapitalo kunigaikščiai neturi jokio pagrindo bėdavoti dėl recesijos ar depresijos. Jų procesija, išsiriavusi po dolerio ženklų, šventai tiki tam posakiui, kad kam dievulis davė, tam ir drybtelėjo iš visos savo malonės.

Genral Motors kompanija, savo apyskaitoj už pereinamus metus, praneša, kad pereinamais metais ji padidino savo pelną aruodą dar dvidešimčia milijonų dolerių. Viso ji turėjusi pelno 598 milijonus dolerių. Reiškia, daugiau negu pusę bilijono.

(Pabaiga ant 7 pusl.)

TSRS Siekia Draugystės, Sako Jos Ambasadorius D. Čuvakinas

(Percitą savaitę antradienio vakare Royal York viešbutyje buvo balius pagerbimui Tarybų Sąjungos naujo ambasadoriaus Kanadai D. Čuvakino, kurio metu jis pasakė reikšmingą kalbą. Tikimės, kad bus įdomu slėms susipažinti su ja. — Red.)

Ponas prezidentė, brangūs Kanados Tarybų Sąjungos Draugystės Draugijos nariai, brangūs svečiai:

Visų pirma, leiskit man išreikšti savo pasitenkinimą ir padėką už tokį draugišką priėmimą, kurį mano kolegos ir aš čia sutikome. Mes manome, kad šie sveikinimai kyla iš to, kad Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga, triumfuojančio socializmo šalis, įsigijo didelį prestižą visame pasaulyje dėl tarybinės vyriausybės taikingos užsienio politikos — politikos, kuri randa pilną paramą ir simpatiją tarp milijonų paprastų žmonių visose šalyse. Tie milijonai paprastų žmonių nekentė karo, jie nori gyventi be baimės ateities, savo likimo. Jie reikalauja galo ginklavimosi lenktynėms, kurios žlugdo jų gyvenimo standartą, galo išlaikiniams kišimuisi į vidurinius kitų tautų reikalus, galo formavimui militarinių sąjungų, steigimui militarinių bazių svetimose teritorijose. Kitais žodžiais, paprasti žmonės reikalauja galo viskam, kas didina tarptautinių konfliktų pavojų.

Kas liečia Tarybų Sąjungą, didelės apimties taikus kūrybinis darbas, negirdėto dydžio ir svarbos priemonės, kurios taikomos nuolatiniams kėlimui tarybinių žmonių gerovės — visa tai yra geriausias įrodymas tarybinių žmonių troškimo gyventi taikoje ir draugystėje su visomis pasaulio tautomis.

Tarybų Sąjungos žmonės, sėkmingai atlikdami gigantiškus projektus tikslu pasiekti komunistinės draugijos Tarybų Sąjungoj, gauna puikiausius rezultatus kilniame savo siekyje. Pavyzdžiui, 1953 metais Tarybų Sąjunga pagamino beveik 15 milijonų tonų plieno daugiau, negu keturi metai atgal arba dvigubai daugiau, negu 1940 metais; gamyba roliuoto metalo pakilo 11 milijonų tonų arba 2.2 karto daugiau, negu 1940 metais; pernai anglies gamyba Tarybų Sąjungoje pasiekė 320 milijonų tonų arba beveik dvigubai 1940 metų gamybos. Tik per paskutinius praėjusius keturis metus gamyba aliejaus pakilo 58 procentais. 1953 metais tarybinė industrija pagamino 3.8 karto daugiau mašinerijos ir industrinių įrankių, negu 1940 metais.

553 metais Tarybų Sąjunga pagamino 133 milijonus kilovatvalandžių elektros arba 71 procentų daugiau, negu keturi metai atgal.

Mūsų lengvoji ir maisto industrijos auga greitu tempu.

Tarybinė vyriausybė nuolatini pasiekia savo maksimalinių užmojų patenkinti nuolat augančius materialius ir kultūrinius žmonių poreikius. Yra žinoma, kad per kariniu metu buvo šeši nupirkinimai prekių Tarybų Sąjungoje. Dabartiniu metu plačiai vartojamų daiktų kaina 2.2 karto mažesnė, negu buvo 1947 metais. Tarybų Sąjungos tikri darbininkų ir tarnautojų uždabariai nuolat kyla, taipgi ir kolektyvinių ūkininkų pajamos kyla. 1953 metais tikri darbininkų ir tarnautojų uždabariai pakilo 10 procentų ryšium tik su numažinimu kainų. Tarybinė vyriausybė krepia nenutrūkstančią atydą į naujų statybą. Tik per praėjusius keturius metus mes pastatėm naujų namų su 106 milijonais ketvirtainių metrų gyvenamos vietos miestuose ir darbininkų gyvenvietėse. Apšvieta, mokslas ir kultūra nuolat auga. Tarybų Sąjungoje dabartiniu metu įvairiose srityse mokosi 57 milijonai asmenų. Virš 3 milijonų asmenų tame skaičiuje lanko universitetus ir kolegijas. Per paskutinius keturis metus mes pastatėm 11,000 naujų mokyklų dėl 2 milijonų mokinių. Tarybiniai mokslininkai mokslą praturtino įvairiais dideliais atradimais visose mokslo šakose.

Tarybų Sąjunga, kaip yra žinoma, pašalino nekurių šalių monopolį atominės energijos srityje.

Čia keletas rezultatų taikaus kūrybinio tarybinių žmonių darbo.

Ar neaišku, kad Tarybų Sąjunga, užsiėmusi atsiekimu šių didelių taikos statybos užmojų, yra suinteresuota išlaikymu taikos? Štai kodėl taikos ir draugystės su visomis šalimis politika yra vienu iš nenukrypstamų tarybinės valstybės principų. Taikos politika kyla iš pačios tarybinės draugijos ir valstybės struktūros pobūdžio, kuri paremta, kaip yra žinoma, ant lygių teisių visoms tautomis, ant gėrbimo teisių ir interesų bile tautos, didelės ar mažos. Tarybų

Sąjungoje nėra tokių klasių ar socialių grupių, kurios interesusotusi pradėjimu tarptautinių konfliktų ar karų. Tarybų Sąjunga nelaiko, kaip tik tautos socialių ar ekonominių sistemų yra klūtis plėtimui draugiškų santykių tarp tautų tikslu sutvirtinti taiką ir tarptautinį saugumą.

Mes esame tvirtai įsitikinę, sakė Malenkovas, tarybinės vyriausybės galva, penktoje TSRS Aukščiausios Tarybos sesijoje, "kad nėra ginčijamų ar iškilusių klausimų šiandien, kurių nebūtų galima išspręsti taikiai būdu per susitarimus tarp liečiamų pusių."

Kaip aiškus išreiškimas taikaus tarybinių žmonių nusistatymo gali būti paminėtas 1951 metų įstatymas dėl taikos apgynimo. Pagal šį įstatymą, propaganda už karą, nesvarbu kokioje formoje būtų ji vedama, kenkia taikos siekiui, sudaro naujo karo pavojų ir, todėl, yra didžiausias nusikaltimas prieš žmoniją.

Nuo pat pirmų savo egzistavimo dienų, Tarybų valstybė veda nenutrūkstančią kovą už nusiginklavimą, už sumažinimą visų rūšių ginklų ir ginkluotų jėgų. Laikydama savo principų, Tarybų Sąjunga pakartojo tą gerai žinomą TSRS vyriausybės pareiškimą gruodžio 22, 1953 metų, taipgi ir pastarojoje užsienio reikalų ministrų konferencijoje Berlyne. Užgėrimas šių tarybinių pasiūlymų apsaugotų žmoniją nuo žmogžudiškų atominių ir hidrogeno pabūklų ir paliuosutų žmones nuo sunkios naštos didelių išlaidų, išsaugotų ginklavimosi lenktynių. Tarybų Sąjungos žmonės gali tikrai apgailestauti, kad šie taikūs TSRS vyriausybės pasiūlymai nerado tinkamo didžiųjų jėgų pritarimo.

Pastarosios keturių jėgų užsienio reikalų ministrų konferencijos rezultatai tebekreipia į sąve atydą viso pasaulio žmonių. Sušaukimas šios konferencijos, kaip yra žinoma, buvo svarbus įvykis tarptautiniame gyvenime pastaraisiais metais. Ir ištikro, tarptautinės kooperacijos oponentai geroką laiką pasakojo, kad derybos tarp didžiųjų jėgų neįmanomos, kad kelias prie tarptautinės kooperacijos uždarymas, ir kad tarptautiniu-

se santykiuose didžiausia laisvė turi būti duota negarbingai "jėgos politikai". Priešingai tam, Tarybų Sąjunga laikėsi ir dabar laikosi tos nuomonės, kad derybos tarp didžiųjų jėgų gali būti naudingos žmonėms, nes jos prisideda prie sustiprinimo taikos ir saugumo. Komunikatas apie Berlyno konferencijos darbus yra įrodymas, kad yra tikrų galimybių išspręsti tarptautines problemas, kurios jau pribrendusias. Tos jėgos, kurios priešingos pagerinimui tautų santykių, nepasiekė tų rezultatų, kurių jos siekė, kuomet jos viešai džiaugėsi, kad jos sutrukdys Berlyno konferenciją ir tokiu būdu sudarys sąlygas dėl ratifikavimo Bonns ir Berlyno sutarčių.

Berlyno konferencijoje buvo gerai parodyta, kad reikia imtis greitų priemonių palengvinimui tarptautinio įsitempimo.

Tarybinė delegacija, su V. M. Molotovu priešakyje, laikėsi toje konferencijoje troškimo pasiekti susitarimų, kurie nebūtų atkreipti prieš kieno nors interesus, ir būtų priimtini visiems dalyviams toje konferencijoje, tuo pat sykiu svarbės visoms tautomis didelėms ir mažoms, ir užtikrintų tautomis taiką ir saugumą. Dėgyje Berlyno konferencijos, tarybinė delegacija davė eilę pasiūlymų, kurie sudaro plačią ir konkrečią programą veikimui, taikomam palengvinti įsitempimą tarptautinėje situacijoje.

Tarybinė vyriausybė pasiūlė sušaukti Francijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Valstijų, Tarybų Sąjungos ir Kinijos Liaudies Respublikos užsienio reikalų ministrų konferenciją apdiskusavimui neišspręstų tarptautinių santykių. Šis pasiūlymas siekė ištaisymo nenormalios situacijos, kurioje ne kurios šalys ignoruoja pamatinius pasikeitimus Azijoje kurių pasekoje susidarė Kinijos Liaudies Respublika, ir bando elgtis tame žemyne taip, kaip kad jos būtų XIX amžiuje.

Šis tarybinis pasiūlymas rado tokį didelį pritarimą visame pasaulyje, kad Vakarų jėgos negalėjo atvesti jo įvykiai, ir po ilgų diskusijų buvo prieta susitarimo sušaukti konferenciją Genevoje balandžio 26, 1954, kurioje Penkios Didžiosios Jėgos diskusuos du kritiškiausius Azijos klausimus — Korėjos klausimą ir Indo-Kinijos situaciją. Ir Kinijos Liaudies Respublika užims jai priklausantią vietą konferencijoje šale kitų didžiųjų jėgų.

Berlyno konferencijai nepavyko susitarti Vokietijos klausimu. Yra gerai žinoma, kad Tarybų Sąjungos pozicija buvo ir tebėra ta, kad užtikrinimas taikos ir saugumo Europoje rišasi pirmo

vietoj su išvengimu Vokietijos militarizmo atgimimo. O tas reiškia, kad negalima ilgai laukti nesiėmus tokių priemonių, kurių įgyvendinimas reikalingas dėl atsteigimo Vokietijos vienybės demokratiniais ir taikiais pamatais. Apgailėtina, kad vakarinių jėgų atstovai atmetė tarybinius pasiūlymus Vokietijos klausimu, tokiu būdu parodydami, kad jie nenori prisidėti prie taikaus išsprendimo Vokietijos klausimo. Jų pasiūlymai Berlyno konferencijoje siekė sudarymo militarinės grupės iš kelių Europos šalių prieš kitas Europos šalis.

Kaip kontrpasiūlymą prieš planus sudaryti militarines Europos šalių grupes, Tarybų Sąjunga pasiūlė Berlyne konkretų planą, pagal kurį išsaugojimas taikos ir saugumo būtų pagrįstas tvirtais pamatais.

Tarybinis pasiūlymas dėl "Bendros Europos kolektyvio saugumo sutarties" juoda atitinkamas garantijas prieš agresiją ir sulaužymą taikos Europoje. Visos Europos šalys, įskaitant Vokietiją Demokratinę Respubliką ir Vokietiją Federalę Respubliką, o po atstatymo vokiečių valstybės vienybės, vieningą Vokietiją, galėtų prisidėti prie šio pakto.

Šis tarybinės delegacijos pasiūlymas tuo pat laiku užtikrina, kad atsitikime ginkluotos atakos ant kurios nors šalies, sutarties dalyvės, kitos dalyvės ateis su pagalba užpultajai visomis savo priemonėmis, įskaitant ir naudojimą ginkluotų jėgų, tikslu atstatyti ir išlaikyti tarptautinę taiką ir saugumą Europoje.

Reikia pridėti, kad tokia tikrai apsigynimo pobūdžio sutartis visai neprieštarauja Jungtinių Tautų Čarteriui, jei mes turėsime mintyje panašias sutartis, kurios jau egzistuoja, pavyzdžiui, apylinkės inter-Amerikos savitarpinės pagalbos paktas, kurio dalyvėmis yra Jungtinės Valstijos ir visos Lotynų Amerikos šalys.

Yra žinoma, kad tarybinis pasiūlymas dėl visuotinos Europos sutarties nerado pritarimo vakarinių jėgų atstovuose. Bet tas nereiškia, kad Europos žmonės nesiinteresuoja sudarymu kolektyvio saugumo sistėmos Europoje.

(Bus daugiau)

ATKASĖ 4,850 METŲ SENUMO KAPĄ

CAIRO, Egiptas. — Britų mokslininkas sakosi atkasęs faraono Qa kapą apie 15 mylių į pietryčius nuo čia.

Minimas faraonas mirė 4,850 metų atgal.

Jis tačiau, dar ne tikras, kad tenai buvo palaidotas faraonas Qa.

J. Karde
Ir Pijušą

J. Kar
Neprikla
pirmo pu
čiai:

"Rusij
krizė, gr

"Rusij
ma boiko
vergiją, t
be darbo
Rusijoje
sis vergu

"Dešin
ronomų i
tų nutre
chozus i
kamonių
vergu st
mi privei
ti.

"Bado
ant sovi
jau du m
rė bado
to, Mask
Kinijos r
kad netr
šaukima:
tų, prii
Bendrai,
domoje:
zimas pe
nominius
sunkumu
rėdami r
nių dėn
jog Am
pulti...

Reiki:
Pijušas
leidėjas,
kaip J.
nas šita
noma, C
rašė, be
jis rašė
rybinė š
nugalėju
džiuosiu
taip raš
dalykas.

Man t
tytojų,
tokiais k

Vėl Mas
Brook
konų l
kontroli
virko dė
dėjuoja:
"Vien
mus...
"Pirm
dėžės su
buvo pa
tuvu, ja
rodrome
nas atsi
mil. dol
buvo ir
pjautuv
"Tu o
auksas
mijoje,
rijoje.

"Auk
Sovietų
nebrang
plaunan
kaštuoj

Iš Dipukų Spaudos

**J. Kardelis Pralenkia
Ir Pijušą Grigaitį**

J. Kardelis savo gazietoj Nepriklausoma Lietuva ant pirmo puslapio rašo sekančiai:

"Rusijoje yra didelė ūkinė krizė, gresianti badu.

"Rusijos žmonės atvirai ima boikotuoti komunistinę vergiją, todėl nenori dirbti. O be darbo ateina badas: Todėl Rusijoje dabar vyksta didysis vergų kilnojimas.

"Dešimtys tūkstančių agronomų ir inžinierių iš miestų nutrenkti į kaimus, kolchozus ir savchozus, kad ašamonių vietoje kančiais ir vergų stovyklomis grasindami priverstų kaimiečius dirbti.

"Bado pavojus pakibo ir ant sovietinės Kinijos, kur jau du milijonai kinų atsidūrė bado pavojuje. Nežiūrint to, Maskva vis tebegrobia iš Kinijos maistą. Galima spėti, kad netrukus pasigirs SOS šaukimas iš sovietinių kraštų, prilipančių liepto galą.

Bendrai, visoje sovietų valdomoje srityje sovietinis režimas pergyvena tokius ekonominius, ūkinius ir mitybos sunkumus, kad jau rusai, norėdami nukreipti nuo to žmonių dėmesį, pradėjo rekti, jog Amerika ruošiasi juos pulti..."

Reikia pripažinti, kad ir Pijušas Grigaitis, Naujienų leidėjas, nebuvo toks drąsus, kaip J. Kardelis savo kliedėnas šitai demonstruoti. Žinoma, Grigaitis dar kvailiau rašė, bet reikia atminti, kad jis rašė tais laikais, kada tarybinė šalis buvo jauna, tik nugalėjusi revoliucijos didžiuosius priešus. Šiandien taip rašyti jau visai kitas dalykas.

Man tiesiog gaila NL skaitytojų, kurie yra maitinami tokiais kvailais išmisiais.

—o—

Vėl Maskvos Auksas

Brooklyne išeinąs pranciškonų Darbininkas, dabar kontroliuojamas dipukų, praverko dėl Maskvos auksa. Jis dėjuoja:

"Vien tik auksas valdo mus..."

"Pirmom gegužio dienom dėžės su auksu, kurio plytos buvo pažymėtos kūju ir pjautuvu, jau buvo Londono aerodrome. Gruodžio 15 Londonas atsiuntė Amerikai 131 mil. dolerių auksu; tarp jo buvo ir auksas su kūju bei pjautuvu.

"Tu o pačiu metu sovietinis auksas užplūdo rinkas Suomijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje.

"Auksas yra naujausias Sovietų ginklas. Jo gamyba nebrangi, nes ji kasančių ir plaunančių vergų darbas teka tuojau kaušą sriubos ir

sargybiniams alga. Jo metinė produkcija pakilus iki 350-400 tonų. Jo atsargos sovietuose iki 22 milijardų dolerių. Taigi prisivijusios amerikines atsargas.

"Bet auksą laikyti neverta — tiek pat naudos kaip iš atominio ginklo sandėliuose. Ar dėl to sovietai auksą paleido, kad Vakarų pramonė atliktų tuos sovietinio plano uždavinius, kurių nepajėgia patys sovietai."

Kaip matote, Tarybų Sąjungos aukso atsargos lygios Amerikos, kur susikaupė viso vakarinio pasaulio auksas. Kas blogiausia, kad ir pati Amerika visai nesibaudo o auksu. Ir štai dabar vakarinis pasaulis įvykdys tarybinius planus. Ot, gudrus raudonieji!

Cia galima pridėti ir tą, kad nuo dabar nebebus galima kaltinti pažangius žmones "gavimu auksu iš Maskvos." Jo gauna visos vakarinės valstybės ir jų palaikomi biznieriiai.

Senas Kanadietis

"Ar Nesame Mes Dideli Asilai?" Harold Weir

Kolumnistas Harold Weir, konservatyvus iš pasauliaziūros, kurs rašinėja laikraštyje "Vancouver Province", kovo 4 dienos laidoje rašo:

"Artinasi laikas, kada, vardan sveiko proto, laisvosios pasaulio tautos turės neprigulmingai persvars tyti, be fašistinių paraginimų ar fanatiškų kumščiojimų alkūnėmis, tikrą pobūdį savo santykių su Tarybų Rusija.

"Aš manau, kad nekuri laiką reiškesi tarp galvojančių geros valios žmonių nelengvas realizavimas, kad toks peržiūrėjimas privalo įvykti.

"Biaurus išsiveržimas fašistinio begėdiškumo Jungtinėse Valstijose, kur vyriausias fašistas, McCarthy, griebiasi šlykščių puldinėjimų ant Jungtinių Valstijų armijos, verste verčia eiti prie to.

"Klausimas, į kurį reikia atsakyti, yra šis: ar ištikro Tarybų Rusija galvoja apie užpuolimą ant vakarinės demokratijos, ar mes buvome istumti į tokį manymą amerikiečių isterijos?"

"Tai gana svarbus klausimas, kadangi jei mūsų tikėjimas rusų karingumu yra paremtas tiktai piktų sprendimu tokių žmonių, kaip McCarthy, tai didelė dalis Kanados žmonių uždarbių buvo šėikvota veltui.

"Būtų didelė klaida sakyti, kad amerikiečiai aplamai yra fašistai ar fašistiniai nusitei-

ke, kaip kad būtų visiška beprotybė manyti, kad jie aplamai yra komunistai. Bet yra nekurios silpnybės Jungtinių Valstijų konstitucijoj, kurios veda prie fašistinės technikos valdiškame galvoyme. McCarthy yra toks jau produktas sistemos, kaip ir 'stake-and-faggot' mentalumas.

"Todėl ši neo-fašistinė tendencija valdiškuose galvojeimo papročiuose susiriusus su didele tautos galia ir prestižu. Iki kokio laipsnio ši kombinacija paveikė į kitų tautų, įskaitant ir Kanadą, pažiūrą į Rusiją? Iki kokio laipsnio, jeigu taip, mes darėmės pasipūtusiais kvailiais?"

"Jei rusai rengėsi praryti mus nuo 1915 metų, tai natūralu paklausti, kas laiko juos... Natūralu galvoti, ar tik mes nebuvo dideli asilai..."

KĄ KITI RAŠO

(Atkelta nuo 5 puslp.)

Pereiti metai buvo šaunūs, džiaugiasi General Motors korporacijos prezidentas H. Curtise.

Standard Oil of New Jersey, kurią kontroliuoja Rockefellerių interesai, pereiniais metais susikrovė 553 milijonus gryno pelno, atėmė visus taksus. American Telephone and Telegraph kompanija padarė 491 milijoną.

Kompanijos, gaminančios gumą, taip pat raportuoja apie padidėjusį pelną. Kapitalo kunigaikščių procesioj neatsilieka nei plieno baronai, nei gelžkelių magnatai National City Bank (New Yorke) daviniai, pereiniais metais 2,359 korporacijos turėjo gryno pelno beveik 10 bilijonų dolerių. O juk tai toli gražu ne visos korporacijos. Tų korporacijų profitas, palyginus su užpereiniais metais, padidėjo dešimčia nuošimčių.

Įsitemykit: Stambiųjų maisto krautuvių (chair stores) pelnas iškilo 30 nuošimčių, tabako krautuvių ant 16 nuošimčių, tekstilės produktų ant 28 nuošimčių, elektros ir geso įmonių ant 12 nuošimčių. Net anglies kompanijos daugiau uždirbo.

O kaip su darbo žmonėmis? Keturi milijonai bedarbių. Farmeriams darosi vis sunkiau. Ką perki, viskas brangu. Augant bedarbių skaičiui, iš visų pusių kyla protesto balsai. Bet kapitalo kunigaikščiai anei krust. Jie vaduojasi General Motors

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
6 Adelaide St. East
Ofiso telef. EM. 6-9591
Rezidenc. — MO. 1232
Toronto

korporacijos lozungu. Kas mūsų korporacijai gerai, tas eina į sveikatą visiems. Kas gera milijonieriui, tas turi būti gera ir darbininkui, nors kapitalas jį pasiųstų į bedarbių eiles.

Bet nemanykit, kad kapitalo kunigaikščiai neturi skundų. Apsimetę varganų lozorių skraiste, jie šaukia ir protestuoja, kad korporacijos per daug aptaksuotos. Matote, ir jie yra išnaudojami. O taksų Amerikos korporacijos moka mažiau negu Britanijos kapitalistai.

Eisenhowerio valdžia žadėjims numesti dar kelis bilijonus dolerių, kad tik tie na bagai nebūtų nuskriausti. Kokia veidmainystė!

Juo sparčiau reikia dirbti fabrikuose, juo labiau plečiama speed-up sistema, ju labiau tobulinama mašinerija, tuo kapitalui pelningiares mažesnis darbininkų skaičius pagaminime mažiau, bet daugiau produktų. Visas techninis progresas yra vanduo kapitalo malūnui. Išrado naują mašiną ar pagerino senąją, darbininkų jau reikia mažiau.

O mums sako, kad tokia sistema yra amžina, kad ji yra ideališka, kad ji konšventa. Ar galima su tuo sutikti?

Korporacijų pelnai nėra raktas į Amerikos žmonių gerovę. — Vilnis.

AUSTRAI PREKIAUS SU RUMUNIJĄ

VIENNA. — Austrija ir Rumunija pasirašė prekybinę sutartį, pagal kurią abšalys pasikeis prekėmis \$28,000,000 sumoje.

Austrai eksportuos mašineriją, automobilius, elektrinius įrengimus ir kitus industrinius gaminius, o rumunai — duoną, grūdus, medį, chemikalus ir agrikultūrinius gaminius.

Sako Karas Tuojaus Bus Visai Negalimas

DUSSELDORF, Vokietija. — Žmogus, kurs išrado V-2 raketą, mano, kad atominis progresas greitai padarys karus visai negalimais. Juomi yra prof. Hermann Oberth.

Už kokių 12 mėnesių, sako jis, bus galima pasiekti su atominėmis raketomis bilietą pasaulyje per 45 minutes.

Atsitikime karo, sako jis, bėgyje kelių valandų didieji miestai būtų paversti pelėnais.

Jis taipgi kalbėjo apie veidrodžius, kurių pagalba būtų galima naktį paversti diena, išstarpinti ledus šiaurėje. Didžiulius veidrodžius, rasi 62 mylių diametre, bus galima pakabinti aukštai ir nukreipti saulės spindulius linkui žemės.

Jei daugelio mažų veidrodžių pagalba būtų sukcentruoti saulės spinduliai į vieną vietą, būtų galima pagaminti 300 laipsnių karštį.

Tokia sistema, sako jis, būtų pavojingesnė už atominis ginklus. Ji galėtų sudeginti miestą. O ją pastatyti esą lengviau, negu išivaizduojama.

SAKO SUKTYBĖS ŠIEKIA 17 MILLJONŲ

TORONTO. — Liberalas Ontarijos seimelio narys Albert Wren iš Kenoros apylinkės, teigia, kad Ontarijos kelių departamente daug didesnės suktybės, negu manoma. Esą, ne \$7,000,000, \$17,000,000 suma arčiau teisybės.

Policija konfiskavo eilės kompanijų knygas, kad susėkus, kiek permokėta joms už tam tikrus darbus.

Užsitikrinkit Pagalbą Ligoj ir Nelaimėj
Istodami į

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugija

VAJUS TĖSIS IKI BALANDZIO 30 DIENOS

Laike Vajaus Ištojimas Perpus Nupigintas

Draugija Gyvuoja nuo 1912 Metų
Turi apie 600 narių ir viršaus \$24,000 kapitalo

Savo Nariams Yra Išmokėjusi Apie \$70,000
Nario Mokestis: 35 c., 65 c. ir \$1.10 į Mėnesį

Dėl informacijų kreipkitės Draugijos Centro sekretoriaus adresu:

Ch. Narush, 160 Claremont St., Toronto 3, Ont.

Montrealo žinios

Dėkavonės Diena Bus Legalė Šventė

Provinciale valdžia priėmė įstatymą, kuriuo vaduojantis Thanksgiving Day (Dėkavonės diena) ir Kvebeko provincijoje bus skaitoma legalė šventė. Dėkavonės diena data nustatyta pirmadienis, spalio mėnesio 11 d.

Premjeras M. Duplessis šitai pranešė provinciamam seimeliui, kad jo kabinetas tai padarė vaduodamasis tam tikru įstatymu, kuris leidžia provinciamam kabinetui padaryti panašias šventes legalėmis. Ta diena supuola su federalės valdžios nustatyta Dėkavonės diena.

5 Prieš 1 Pritaria Subvej

Montreal Chamber of Commerce pravedė apklausinimą savo narių, ką jie mano apie subvej Montrealo mieste. To rezultate, kaip pranešimas sako, penki prieš vieną pasisakė, kad vienintelis būdas pagerinti miesto važiavimą, tai praveisti požeminį susisiekimą — subvej.

Nereikia ir abejoti, kad ir bendra miesto gyventojų dauguma yra tos pačios nuomonės. Kaip dabar dalykai stovi, tai Montreale, iš tikrųjų, susisiekimo priemonės labai prastos. Deja, miesto valdonai, žaizdami politinėmis intrigomis, tik kalba, o nieko konkretaus nedaro dėl subvės pravedimo.

Sako Gyvenimo Ilgis Pasiekęs 69.5 Metų

Miesto sveikatos departamento direktorius, Dr. Adelaar Groulx, pareiškė, kad per pastaruosius 100 metų, bendras žmonių gyvenimas pailgėjo nuo 40 iki 69.5 metų. Jis sako, toks žmogaus gyvenimo ilgis pasiektas, ačiū pakilusiam medicinos mokslui. Aukščiau pakilęs

žmonių higieniškas užsilaikymas, sako jis, irgi vaidina svarbų gyvenimo prailginimui vaidmenį.

Beje, jis tuo pačiu sykiu pastebi, kad ne visi žmonės dar pilnai supranta ir seka higieniškus būdus bei gydytojų patarimus. Jis stipriai pataria prisilaikyti šių sveikatos principų.

Reikia sutikti su jo pareiškimais. Tačiau vieno dalyko mūsų sveikatos galva, kaip ir visa mus valdančioji klasė, nepasako, kad ne kiekvienas darbininkas gali pilnai pasinaudoti (dėl neišpasakyto brangumo) visais medicinos mokslo atsekimais, kad apsaugojus savo sveikatą ir prailginus gyvenimą.

Linksmi šokdamas Vogė Moterų Pinigines

Lenkų veteranų salėje, 57 Prince Arthur St., Edmond Olszewski, 29 metų amžiaus, pastaruoju laiku linksmi šokdamas su moterimis pavogdavo nuo jų pinigines ir kas jose būdavo. Turėdamas šokiuose "good time" keturios moterys buvo apvogtos, kol pagaliau vagišius buvo pagautas ir areštuotas.

Areštuotasis iki teismo paleistas po \$2,000 kaucija.

Vaičiškai Irgi Buvo Floridoj

Prieš porą savaičių buvo rašyta, kad V. Likienė Floridoj, tačiau gailla, kad korespondentas nebuvo pilnai informuotas, kad ją nuvežė verduniečių šeima, Antanas Vaičiškauskas su žmona ir sūnum Walteriu, kurie irgi su savo automobiliu kuriam laikui buvo nuvažiavę į Floridą, karštais saulės spinduliais pasideginti.

Dabar visi jau laimingai sugrįžę namo.

Parduodam Namus

PARŪPINAM UGNIES, VAGYSTĖS, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDĄ
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNŪS, GROSSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS

Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški

Taipgi

Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus,

Pastatytus 5-10 Metų Atgal

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai

Mes esame properčių ekspertai

REED'S REAL ESTATE

4834 VERDUN AVE., VERDUN

Tel. YOrk 5540; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: TRenmore 1678

Mr. Russell O. Bennett, Manager

(Reed's Renting Service Reg'd)

Serga

Jonas Makauskas sunkiai susirgęs. Ligonis randasi Royal Victoria ligoninėje.

Antanas Mikalajūnas serga ir gydosi namie.

Malvina Tamašauskienė nelaimėje sunkiai susižeidė rankos pirštus. Gydosi namie.

Romas Valenta nesveikuoja, kuris laikas gulėjo Verdun General ligoninėje, dabar randasi namie.

Mirė

Po ilgos ligos, kovo 13 d. mirė Antanas Juodis, sulaukęs 48 metų amžiaus. Paliko nuliūdime žmoną Albiną (Roman) ir dvi dukreles, Lydiją 12 m. ir Lillian 9 metų amžiaus. Taipgi sesutę, Mrs. Mathew, New Yorke.

Velionis kilęs iš Lietuvos, Utenos apskr., Jesonių vienkio. Į Kanadą atvykęs apie 25 metai atgal.

Palaidotas per Šv. Kazimiero parapijos bažnyčia, Cote des Neiges kapinėse.

Padėka

Šiuomi norime išreikšti viešą, iš gilumos širdies, padėką geriesiems prieteliams, giminėms, bei draugėms ir draugams už surengtą tokią gražią ir malonią mums netikėtą staigmeną 20-ties metų vedybinės sukakties progą.

Taipgi nuoširdžiai ačiūojame visiems svečiams ir viešnioms, kurie taip skaitlingai dalyvavote mūsų vedybinėje sukaktuvėse.

Taip lygiai ačiū visiems už įteiktas (pavieniai ir bendrai) šia progą tokias malonias, prie širdies artimas dovanas, kurios mums pasiliks atmintį amžinai.

Adelė ir Edvardas Aleksandravičiai

Padėkos Žodis

Šiuomi nuoširdžiai dėkojame visiem draugam ir draugėms, kurie surengė gražią mūsų gimimo dienos partiją.

Tariam labai širdingai ačiū visiems prisidėjusiems, o labiausiai rengėjoms S. Zyniauskieni, P. Repšienei ir A. Kauzonienei.

Dar kartą tariam širdingai ačiū už brangias dovanas, kurias mes turėsime ilgai atminčiai.

Birutė ir Janutė Uzaitytės West Lorne, Ont.

McCarthy Nori Melo Detektoriu

WASHINGTON. — Senatorius McCarthy reikalauja, kad būtų naudojami melo detektoriai patirimui, ar liudininkai nemeluoja, kuomet bus tyrinėjamas jo ir armijos sekretoriaus susikirtimas.

Senatiniam komitetui pavesta surasti, kuri pusė meluoja, McCarthy ar Stevens.

Armijos sekretorius Stevens sako, kad McCarthy per savo pagelbininką R. Cohn norėjo išgauti palengvinimų dėl kito pagelbininko, G. D. Schine, kurs buvo pašauktas karinei tarnybai. McCarthy sako, kad Stevens prasimanė

Bus Galima Mokėti Dalimis Pabaudas

OTTAWA. — Parlamentas užtvirtino pataisymą kriminaliam įstatymui, pagal kurį nubaustieji galės mokėti pabaudą dalimis.

Girdi, dabar ir neturtingi galės išvengti kalėjimo. Jei negalėsia užsimokėti iš karto, tai bus leista mokėti dalimis.

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių Ligų

3537 PARK AVE. - Montreal - Tel. HA. 7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų

Jei Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas Garantotas — Greitas Patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655

816 Jean Talon, W. Montreal

NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS

Otto Ramanauskas

2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474

Maliavojam, popieruojam, išlyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TRenmore 6679

VERDUN, QUE.

Kas Nori

TORONTO didlapiai pr "Fair Play" čiu nori pa McCarthy, prakalbamą dens. Kall džio 20 dienos pasirokėjo, kas yciatorius. P mi yra kol antikūmūjas".

Man tel skaityti jo niame laik platinamas miesto val gerokas la "raštu". Be nekuriuose antitarybinis peckeli

Stai ką a komentuo dijimus" jose:

"Byloj, kėlė kailia zidentui E Goldą liud hiai inform ir Gitlovas njejo savo prokuroras pripažinti teisme.

"Kas ta fesionalis ekspertas, to daro la

QO ECO AU

Ekspertis geriausias degintojus.

● Išmok net iki 24

● 10% p no.

● Garan tams.

● Alieja kuria kom

Mes taip modernišką

mą ir šilto

Garn

15 BARTO

Te

Kas Tas Hladunas, Kurs Nori Kviestis McCarthy

TORONTO. — Čia miesto didlapiai pradėjo rašyti, kad "Fair Play" grupė torontiečių nori pakviesti senatorių McCarthy, kad jis pasakytų prakalbą Maple Leaf Gardens. Kalbama apie balandžio 20 dieną. Kada tos žinios pasirodė, tuojaus paaiškėjo, kas yra vyriausias iniciatorius. Pasirodo, kad juo mi yra koks tai J. Hladun, antikomunistinis "rašytojas".

Man teko keletą kartų skaityti jo plepalus trockistiniame laikraštyje, kuris buvo platinamas prieš rinkimus miesto valdybą. Dabar jau gerokas laikas nemačiau jo "raštų". Bet jis randa vietas nekuriuose didlapiuose, kaip antitarybinis, antikomunistinis peckelis.

Štai ką apie jį rašo Laisvė, komentuodama apie jo "liudijimus" Jungtinėse Valstijose:

"Byloj, kurią Brownell iškėlė kailiasivių unijos prezidentui Ben Goldui, prieš Goldą liudijo du profesionaliai informatoriai — Hladun ir Gitlovas. Jie taip susipainiojo savo meluose, kad net prokuroras Lowther turėjo pripažinti Hladuną melavus teisme.

"Kas tas Hladun? Tai profesionalis antikomunistinis ekspertas, kuris iš savo amato daro labai gerą biznį. Pa-

sirodo, kad savo kišeniun jis susikrovė daugiau negu \$30,000 už savo lekcijas, straipsnius ir liudijimus. Raudonėdizmas jam labai gerai apsimoka.

"Kanados laikraštį 'Winnipeg Free Press' jisai paraišė seriją straipsnių antgalviu 'Aš buvau komunistų agitatorius'. Teisme jisai prisipažino, kad tie straipsniai buvo išmislas, fikcija, panašiai kaip istorijos apie indėnus ir kaubojus!

"Kada Ben Goldo advokatas Marcantonio jį prirėmė prie sienos, Hladun prisipažino, kad melų tose istorijose buvo 50!

"Hladun liudyjo, kad 1931 metuose, sykiu su Goldu, jis studijavo 'Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos Istoriją'. Kaip jis galėjo studijuoti tą knygą 1931 metuose, kuomet jį tik 1938 metuose buvo atspausdinta!"

Toks tai McCarthy kvietėjas.

Buvo pasirodžiusios žinios, kad norima kviesti ir Kvebeko fašistų lyderį Arcandą, bet paskui buvo užginčyta, matyti buvo per daug.

Kada pasirodė žinios, kad atsiranda žmonių, kurie nori atkviesti čia tą ragangaudį senatorių McCarthy, miesto majoras tuojaus pareiškė, kad jis nenori turėti ką bendra su tuo. Jis atsisakė nuo priėmimo visai.

"Kaip Jungtinių Valstijų draugas," pasakė jis reporteriams, "aš trokštu iš visos širdies matyti Jungtines Valstijas einant pirmyn su savo atsakomybėmis, kurios yra sunkios, bet ne kaip blogas kaimynas."

"McCarthy nėra kreditas jokiai tautai, neigi bent kokia nauda, kaip nekuri žmonės mano," pridėjo jis.

"Aš atvirai sakau, kad jis

ir jo rėmėjai gerai supranta, jog jie daro žalą Jungtinių Valstijų konstitucijai," baigė jis.

Atsisakė suteikti oficialų priėmimą ir visi priemiesčiai. Tik tai vienas kontrolierius Balfour išsireiškė pirelankiai.

Torontas, išskyrus mažą dalį reakcionierių, nenori senatoriaus McCarthy.

Senas Torontietis

LIETUVIŲ MENO DEKADA MASKVOJE

(Atkelta nuo 1 pusl.) rašytojų kūrinių.

Apie lietuvių tarybinės literatūros idėjinį-meninį pakilimą per laikotarpį, praėjusį po pirmosios dekados Maskvoje, byloja toks reikšmingas faktas, kad paskirtos Stalininės premijos: Teofilui Tilvyčiui — už poemą "Usnynė", Aleksandrui Gudaičiui-Guzevičiui — už romaną "Kalvio Ignoto teisybė", Antanui Venclovai — už eilėraščių knygą "Rinktinė". Šių rašytojų kūryboje palies tos pastarųjų penkiasdešimt metų liaudies gyvenimo svarbios pusės.

Su nauju žymiu veikalu pasirodė šioje dekadose vienas seniausių lietuvių prozininkų Antanas Vienuolis-Zukauskas. Jis sukūrė daugiaplaninį romaną "Puodžiūnkiemis" — apie lietuvių tautos pasiaukojimą dėl savo nepriklausomybės, apie revoliucinę komunistų partijos pogrindį. Daug reikšmės turi ir jauno prozininko Jono Do-

Irano ristikų čempionas, Šeban Jafari, ir jo sėbrai džiūgauja, kad suimtas dabartinės vyriausybės oponentas nacionalistų lyderis Has-

sein Fatemi. Ristikas puolė ant Fatemi su peiliu, kada jis buvo suimtas. Generolė Zahedi valdžia sukišo tūkstantčius į kalėjimus.

vydaičio romaną "Dideli įvykiai Naujamiestyje", piešiantis darbininkų klasės gyvenimą Didžiojo Tėvynės karo metais, o taip pat pokario metus. Ievos Simonaitytės romaną "Pikčiurnienė" skirtas Klaipėdos krašto darbo žmonių kovai prieš buožes ligkariniais metais. Visi šie kūriniai pelnytai turi didelį pasisekimą plačiuose žmonių sluoksniuose, kurie skaito lietuvių ar rusų kalba.

Džiugu pažymėti, kad išverstos į rusų kalbą ir išleistos didelės grupės jaunų lietuvių poetų — Eduardo Mieželaičio, Valerijos Valsiūnienės, Vacio Reimerio, Vlado Mozūriūno, Jono Avyžiaus, Vlado Grybo, Juozo Macevičiaus — pirmosios knygos. Su naujais veikalais, skirtais vaikams, pasirodė jauni ra-

šytojai Mykolas Sluckis ir Halina Korsakienė.

Lietuvių tarybinėje literatūroje vis plačiau vaizduojamas liaudies gyvenimas ir buitis, jos kuriamasis darbas, tautų draugystė, tarybinio patriotizmo ir proletarinio internacionalizmo idėjos, tarybinių žmonių kova už taiką.

Lietuvių literatūros ir meno dekada Maskvoje — žymus kultūrinis įvykis visos tarybinės liaudies gyvenime. Ji pademonstravo lietuvių socialistinės kultūros pasiekimus, padės įveikti jos augimo sunkumus, taps žymia gaire toliau vystant ją ir prisidės prie rusų, lietuvių ir kitų tarybinių tautų broliškos draugystės tolesnio stiprinimo.

B. Basarginas

QUIET ECONOMICAL AUTOMATIC

Ekspertiškai įdedam visokius geriausios išdirbystės aliejaus degintojus.

- Išmokėjimas pratęsiama net iki 24 mėnesių.
- 10% pigiau mokant iš karto.
- Garantija vieniems metams.
- Aliejaus sutartis su ble kuria kompanija.

Mes taipgi įrengiame ultramodernišką šilto vandens sistemą ir šilto oro pečius.

Garney & Co.
15 BARTON AVE., TORONTO
Tel. ME. 2554

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pačina nervotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED
A. E. RAPER, Managing Director
931 QUEEN ST. W. — Toronto — EMpire 3-0681

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.
Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.
Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: 46917

Elora Flower Shop

396 College St. RA. 5459
RA. 4228

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms ir Kitiems Reikalams

Po darbo valandų telf.: OR. 4175

Yorke Brothers

Funeral Chapel

Erdvi Kopyčia ir Jaukūs Kambariai

2357 Bloor St. W. LYndhurst 5241
TORONTO

I. ERENBURGAS

AUDRA

(Tąsa)

Liza tarė Borisui:
— Kalbama, kad tu esąs romantikas, ar tai tiesa?
Boria ėmė rankomis mosuoti:
— Kvailybės! Žiūrėk, kaip aš grūstingai šveičiu... Ne, rimtai, koks gi aš romantikas? Romantikų norėta, kad viskas būtų ypatinga. O argi aš šito noriu?.. Gyvenimas susiklostė ypatingai, tai tiesa, bet ne tik tai mano, tavo, Strižovo, visų. Aš visai apie ką kita svajoju, kad teks sprogdinti traukinius... Kijeve aš turėjau pažįstamą merginą, rimtą, studijavo epą, o dabar, pasakojama, tūnanti pasislėpusi ir spausdinanti atsišaukimus. Kuo čia dėta romantika?.. Mėnulio aš nesu įsimylėjęs, dvikovose nesu kovėsis, į tigrą nesu šovęs. Nebent į feldfeljį... Čia ne tai svarbu, — skaudu, kad mies tiek maža tegalime padaryti. Dabar reikia gyventi vienu dalyku, kaip Stalingrade... Aš visą laiką galvoju, kokie ten mūšiai!.. Tu žinai, Stalingradas pateisina — ne tik tai šali ar epochą, žmogų pateisina... Eisiu paklausu Grušką, ką praneša Maskva...

Už savaitės jie nuėjo į pašalą. Išėjo iš miško, užsidūrė ant vokiečių būrio. Vokiečių būta ne mažiau kaip šimtinė. Borisas suriko:
— Traukitės, aš juos sulaukysiu...
Jis tebešaudė ir tuomet, kai jį sužeidė. O kai, galų gale, vokiečiai pasiryžo prie jo priėti, jis nebekvėpavo: paspyręs jo galvą koją, vokiečiai pasakė:
— Gajaus būta... Koks skylėtas pasidarė! Ir štai šitoks banditas pražudė šešetą mūšiškių!..
Kai Strižovas sužinojo, kad Borisas užmuštas, jis nieko nepasakė, paniuro, nuėjo į žeminę. Atėjo Gruška. Strižovas skubiai įsikišo į kišenę užrašų knygelę — jis skaitinėjo Boriso eilėraščių.
— Ką tu darai? — paklausė Gruška.
— Nieko... Reikia pašaukti Sašą, — naują aulą prisiūti, batas sutrešo, faktas...
O Liza nesigėdydama verkė, jai galima — ji mergina...
—
Dar vasarą gydytojas Paškovas rašė Dmitrijui Aleksiejevičiui: "Aš užtrukau Atkarske vieną dieną, aplankiau, žinoma, taviškius. Varvara Iljinična jaudinasi, bet atrodo neblogai. Natašos aš nepažinau — buvo mergaitė, o pamačiau, taip sakant, nepaprastą gražuolę, nelaimė

jos nepalaužė, štai ką reiškia jaunystė."
Kalbėdamas apie Natašą, aktaras Paškovas nemelavo, ji iš tikrųjų labai graži tapo; ir jei prieš karą ji atodė visiems, išskyrus Vasią, paprasta meili mergina, ai dabar ji atkreipdavo į save sutiktųjų žvilgsnius, negalėjo praeiti nepastebėta. Ji sulyso ir dėl to atrodė išaugusi; akys įgavo naują išraišką — sielvartingą ir pašalią.
O apie Varvarą Iljiničną aktaras Paškovas parašė netiesą — bijojo sugraudinti Krilovą. Nuo pavasario Varvara Iljinična ėmė sirguliuoti, skundėsi smarkiais skilvio skausmais, beveik nieko nebevalgė, labai sulysos. Gydytojai nepasakė ligos, bet iš jų veidų Nataša suprato, kad motina rimtai serga. Varvara Iljinična nenorėjo atgulti ligoninėn, ir ją slaugė Nataša.
Visiems sunki vasara itin sunki buvo Natašai. Mažasis Vaska sirgo dezinterija, keletą dienų jo gyvybei grėse pavojus. Darbo buvo daug — nuolat atveždavo sužeistųjų iš Dono fronto. Varvara Iljinična nesiskųsdavo, sakydavo: "Man šiandien geriau", bet Nataša matė, kad motina tasdien eina silpnyn. Biržinio mėnesį atėjo laiškas iš Ninos Georgijevnos; ji rašė: "Čionai buvo atvažiavęs iš fronto fotokorespondentas Romovas, jis sakėsi matęs balandžio mėnesį Vasią, tvirtino negalėjęs apsirikti, nes juodu prieš karą dažnai susitikdavę Minske. Nežinau, ar galima tikėti, aš labai suįjaušiu. Jei tai būtų tiesa, tai kodėl Vasia neparašė nei man nei tau? Romovas paliko man savo lauko pašto numerį, štai jis dėl visa ko — "18614 K".
Nataša nepasakė motinai apie Ninos Georgijevnos laišką, neišsidavė, kad atsitiko kažkas labai svarbu. Bet tai buvo sunku — vis norėjo suirikti: Vasia atsirado! Ji, kaip ir Nina Georgijevna, suprato, kad Romovas galėjo apsirikti — labai viskas nepanašų į tiesą. Kodėl Vasia neatrašė?.. Bet jeigu jis iš apsupimo teisėjo tikslai balandžio mėnesį, tai laiškas galėjo dar nepasiekti: iš viso tik du mėnesiai, o dar kol persiūs iš Maskvos.
Ji parašė laišką Romovui, maldavo jį smulkiai aprašyti susitikimą su Vasia. Valandomis ji tikėjo, kad Vasia gyvas, kad ji netrukus pamatys jį, mielą, nerangų, tokį, koks jis buvo Minske. Ji kalbėjo sūnui: "Vaska didysis atsirado. Netrukus parvažiuos. Supranti?.." Pas-

lui imdavo sau prikaisioti: kaip galima patikėti kažko... u gandu! Iš laiško matyti, kad Nina Georgijevna nepatikėjo... Tokiam įkarštyje praėjo visas liepos mėnuo. Buvo tvankios dienos. Kasdien pranešimuose atsiradavo naujų pavadinimų: frontas artėjo prie Volgos. Miestas suskliaudė ausis; žmonės matė, kaip sugriuvo trapi jų užnugario ramybė. Vieni blaškėsi, keikė likimą, kiti paniurę kalbėjo: "Sustabdys kaip prie Maskvos. Reikia dirbti..." Sužeistieji pasakojo apie vokiečių tankus, apie minosvaidžius, apie atsitraukimą.
Galų gale atėjo atsakymas iš Romovo: "Vasią aš mačiau štabo mašinoje, jis pravažiavo su majoru, aš jį pašaukiau, bet jis negirdėjo. Jeigu tai būtų buvęs ne jis, tai nuostabus panašumas; žinoma, visai tikrai negaliu pasakyti, nes mašina pralėkė labai greitai. Vasios motinai aš sakiau esąs įsitikinęs — norėjau jai duoti vilčių, ji blogai atrodo, labai jaudinasi..." Perskaičiusi laišką, Nataša nuėjo į savo kambarį ir ilgai sėdėjo sustingusi. Jai atrodė, kad ji antrą kartą prarado Vasią. Paskui ji, sukaupti jėgas, nuėjo į ligoninę. Ten jai pasakė, kad pasidavė Rostovas. Vokiečiai tebe puolė.
Nuo tos dienos praslinko daugiau kaip trys mėnesiai. Atvežė sužeistųjų iš Stalingrado. Jis kalbėjo apie mūšius mieste: "Laiko Pavlovo namus..." Vasaros sąmyšio kaip ir nebūta. Viskas pasidarė rūstu, šiurkštu, tartum žmonės būtų suakmenėję. Vyko žiaurus mūšis, ir nebuvo matyti jo galo.
Dmitrijus Aleksiejevičius buvo kažkur prie Dono; jo laiškeiėjo vis trumpyn ir trumpyn, tartum jis būtų užmiršęs rašyti: "Aš sveikas. Viskas gerai. Sveikinu tave ir mamą." Nebe laiškei jam galvoje, sakydavo sau Nataša.
Pirma ji manė, kad jos pareiga tikėti Vasią sugrįžiant, taip rašė ir laikraščiai — reikia laukti, buvo apie tai pasakojimų, eilėraščių. Dabar ji laikė dvasios silpnybę puoselėti viltį. Aplinkui buvo tiek moterų, praradusių kas vyrą, kas sūnų, jog Vasios netekimas darėsi natūralus. Prieš karą, kai ji apie gyvenimą sprendė pagal knygas, ji manė, kad nelaimė esą lengviau pakelti, jeigu ji yra visuotina. Dabar ji žinojo, kad svetima nelaimė nesuteikia palengvėjimo, nuo jos dar sunkiau.
Ji išmoko slėpti savo jausmus. Kur toji Nataša, apie kurią Dmitrijus Aleksiejevičius sakydavo, kad "jos snukutyje viskas parašyta"? Surengė koncertą sužeistiesiems paliuksminti. Vaidino Maskvos aktorė, dainavo

juokingų dainelių. Nataša juokėsi drauge su visais, ir, žiūrint į tą gražią linksmą moterį, sunku buvo atspėti, jog ji viską būtų atidavusi, kad tik būtų galėjusi nubėgti į savo kambarėlį, paverkti — juk aktorė dainavo tą pačią dainelę, kurią niūniavo Vasia, kai juodu ėjo iš ryto apžiūrinėti jo namų...
Atvežė naujų sužeistųjų. Sabaniejevas darė sunkią operaciją: liko skeveldra, užgauta tulžies pūslė. Paskui Nataša sėdėjo prie seržanto Kucino, kuriam nupiovė ranką. Jis pasakojo: "Fricai buvo priešais esančiuose namuose. Kai ramu, girdėti, kažką kalba, kalba... Nesuprasti tikrai ką... O mes ne kalbėti nekalbėjome. Atnešė pietus, neprisilietėm... Trys mes belikome... Devynias dienas laikėmės..." Nataša jį ramino: "Tau negalima pervargti, ryt papasakosi." Jis valandėlei nutildavo ir vėl kalbėdavo: "Iš minosvaidžio pradėjo šaudyti... Jegorovas rėkia, o aš negirdžiu... Jis rėkė, kad pasidariusi kliūtis. Vokiečiai ėmė veržtis, aš griebiau granatą..."
Nataša išėjo į gatvę. Drėbė šlapdriba. Buvo niūru, nejauku. Priešakyje jį pamatė maršką "XXV". Netrukus šventės... Kaip keista — tokia data, ir ne laiku... Sunku švęsti. Stalingrade žmonės miršta už namą, už gabaliuką namo... Trūksta jėgų tam įsivaizduoti... Toks seržantas, juk jis didvyris, ir niekas nežino... Ne, reikia būtina švęsti — vokiečiams įpykinti. Dvidešimt penkeri metai, paskui bus penkiasdešimt, šimtas... Surengsim vakarą sužeistiesiems... O sunku, labai sunku...
Varvara Iljinična pasakė: "Natašenka, užklok mane — kažkaip šalta..." Nataša pamėmė motinos ranką, lyg norėdama paglostyti, ėmė skaičiuoti pulsą — dažnas, silpnas ir su pertrūkais... Gal pakvietus Piotrą Vasiljevičių? Baisu ją palikti...
— Mama, ar tau šiandien blogiau?..
— Ne, Natašenka... Buvo šalta, dabar sušilau...
— Gal arbatos išgersi? Ar suvalgysi piurę?..
Varvara Iljinična palingavo galvą. Paskui ji lyg užsnūdo. Nataša patikrino pulsą: geriau... Ir kvėpavimas lygus. Vis dėlto nubėgsiu Piotro Vasiljevičiaus...
Kai ji sugrįžo, Varvara Iljinična buvo mirusi. Jos galva nukaro, antklodė buvo ant grindų — matyti, jos bandyta pasikelti.
Paskui Nataša prikaišiojo sau, kad išėjo. Jai vis rodėsi — ji kažko nepadarėsi... Gydytojas sakė: "Nieko negalima buvo padaryti. Bandėme viską. Atsitinka, kad ir medicina esti bejėgė..."
Nataša visuomet tardavo

si su tėvu; Dmitrijus Aleksiejevičius buvo bičiulis, patarėjas, minčių, jausmų, poelgių teisėjas. Dabar ji žinojo, kad jos ryšys su motina buvo kitoks — tamsus, valtiškas, nepaaiškinamas. Tartum ir aš numiriau... Ji visą laiką matė mamą, mamytę, vaikystės mamuzę, amžiną kruopštuolę, rūpestingą, tylinčią. Norėjo išsaugoti tėtę, mane, o savęs neišsaugojo, sudėgė...
Reikia parašyti tėčiui. Bet kaip jam tai pasakyti?.. Ji jautė savo atsakingumą — tėvas, kupinas gyvybės, žvalumo, dabar jai atrodė esąs kūdikis. Gal būtų geriau pamažu parengti?.. Bet jis jaudinsis — nuo laiško iki laiško... Nuslėpti? Ne, tam ji neturi teisės. Ar ji atleis, jei nuo jos nuslėptų Vasios mirtį?.. Reikia parašyti tiesą. Bet kaip?..
Ji vėl grimdo į atsiminimus. Maskvoje liko didelis mamos portretas. Ji buvo labai graži; pasakodavo, droviai šypsodamasi: "Prieš susipažįstant man su tėčiu, aplink mane, dažnai sukrovosi..." Nataša atsimena, kaip mama sirgo šiltine. Nataša turėjo šešerius metus. Tėvas klūpojo prie lovos, bučiavo mamos ranką, kalbėjo: "Varrenka, mano bičiule!.." Mama tada atsisveikino Natašą... Kai ji atvažiavo į Atkarską, mama tarė: "Nesielok, čia taip pat galima būti naudingai..." Bėgdavo kas vakaras į stotį, girdydavo arbatą karius, prisiūdavo apikaklautes, išklaudydavo ilgų istorijų. Jau sirgo, o vis dėlto nenorėjo praleisti... Niekas net nežinojo, kokia ji yra buvusi... Tikra...
"Brangusis mano tėveli! Mus ištiko nelaimė. Aš žinau, koks tu stiprus, todėl rašau tiesiog, nedrįstu slėpti, nebėra mamos. Ji man uždraudė tau parašyti, kad ji serga. Ji susirgo pavasarį, iš pradžių manėme, kad sunki gastrito forma. Tikrai rugpiučio mėnesį profesorius Ščeglovas konstatavo skilvio vėžį. Po radioskopijos palengvėjo, bet mes žinojome, kad laikinai. Profesorius Ščeglovas ir Sabaniejevas griežtai pasisakė prieš operaciją, sakė, kad tai būsiąs betikslis kankinimas, širdies būklė tokia, jog neišlaikysianti. Mamytė laikėsi labai vyriškai, kai jai palengvėjo, ji vėl dirbo stotyje. Aš ją stengiausi sulaukyti, bet jai tai buvo tokia laimė, jog teko nusileisti. Tėveli, profesorius Ščeglovas tau parašys, o dabar aš tik pranešu jo vardu, kad viskas buvo padaryta. Mamytė iki paskutinės dienos buvo gyva, domėjosi visa kuo, laukė tavo laišku, išklaudinėdavo mane, ką pasakoja sužeistieji. Paskutinį mėnesį gulėjo, buvo labai nusilpusi, prašė mane kiekvieną dieną skaityti jai

viską iš "Prados" apie St. rimo išvak "Rodos, da kad tik nem Ji mirė lapk nuoliktą vala kar. mes. Prie kapo m vasarį pasot ten stovėjan li, kad tu gr dauju, stipri sus! Dėl n Aš dirbu, es kiu, kad neti lė, tu grįši. sveikas, aug koks dabar pradės viska tėveli, atmi kalingas ir kai. Aš buči binu, aš su są laiką, ki lė! Iki pasi brangusis:
Ligoninėj baniejevi:
— Reikia vakaras iše kas. Dvideš tai!.. Aš emi tijos komit apie kilnoj taip parodž triuškinima: ir paskui ka
Sabanieje lestinėjai:
— Aš ži moterys yr lima sakyt laikomės. . riu į ją ir kur tokia j Tik su V taša galėda virai:
— Našla ka. Baisu! kia, būtina lis, suprasi kad nesup miai, o tavo
Per ilgai Valia daug šaipydavos viską supra

Ches Dirbam Darbas 699 prik

viską iš "Pravdos" ir "Zvezdos" apie Stalingradą ir mirimo išvakarėse pasakė: "Rodos, dabar bus kitaip, kad tik nenužavėtumėm..." Ji mirė lapkričio antrąją vienuoliktą valandą vakare. Vakar mes ją palaidojome. Prie kapo medis, beržas, pavasarį pasodinsiu gėlių. Aš ten stovėjau ir jutau, tėveli, kad tu greta. Aš tave maldauju, stiprinkis, laikas bausis! Dėl manęs nesisielok. Aš dirbu, esu žvali, giliai tikiu, kad netrukus bus pergalė, tu grįši. Tavo vaikaitis sveikas, auga, dar neišmano, koks dabar laikas, netrukus pradės viską suprasti, ir tu, tėveli, atmink, kad esi reikalingas ir man, ir Vasenkai. Aš bučiuoju tave, apkabinu, aš su tavim dabar, visą laiką, kiekvieną valandėlę! Iki pasimatant, meilūs, brangūs:

Tavo Nataša"

Ligoninėje ji pasakė Sabaniejevui:

— Reikia pasistengti, kad vakaras išeitų šventadieniškas. Dvidešimt penkeri metai!... Aš eisiu į miesto partijos komitetą, pakalbėsiu apie kilnojamąjį kiną. Kad taip parodžius filmą "Sutriuškinimas prie Maskvos" ir paskui ką nors linksma...

Sabaniejevas kalbėjo gailėstingai seselei Korševai:

— Aš žinojau, kad mūsų moterys yra nuostabios, galima sakyti, šituo visuomet laikomės... Ir vis dėlto žiūriu į ją ir neišmanau — iš kur tokia jėga?...

Tik su Vaska mažuoju Nataša galėdavo pasikalbėti atvirai:

— Našlaičiai mudu, Vaska. Baisu!... O gyventi reikia, būtina!... Užaugsi didelis, suprasi... Dabar gerai, kad nesupranti... Guli ramiai, o tavo mama verkia...

—

Per ilgas nemigo naktis Valia daug ką pergalvojo. Ji šaipydavosi iš savęs: noriu viską suprasti. O iš tikrųjų

ji pradėjo suprasti save. Žiūrėdama į buvusiąją Valią, jį matė, kad jos gyventa ne taip, kaip norėta, svajonės apie kiną buvo vaikiškos ir atsitiktinės — menas ją viliojo todėl, kad ji neturėjo asmeninio gyvenimo; jausmai, nesuradę išraiškos, viliojo ją į prasimanytą pasaulį. O kai ji susitiko Sergiejų, viskas pasikeitė; ji atšalo senajai savo svajonei, galėjo sėdėti įstaigoje kaip Rėja ar Galočka, ir būti laiminga. Ji nesuspėjo pertvarkyti savo gyvenimo — juk Sergiejaus žmona ji tapo du mėnesius prieš karą, nesuspėjo net pasakyti Sergiejui, kaip ji trokšta turėti kūdikį.

Kodėl ji nuėjo į raidėmis pažymėtą fabriką. (Karinės paslapties sumetimais buvo raidėmis arba skaitlinėmis vadinamų fabrikų.) Žinoma, ji suprato, kad laikai rūtūs, lėktuvai svarbesni už kiną; bet vien suprasti buvo maža, kad Valia, kurią motina vadinavo "miegušta", pripratusi gyventi svajonių pasaulyje, atsidurtų prie tekimo staklių. Sergiejus nustebo, jis buvo tiek įsitraukęs į karą, jog tai atrodė jam natūralu. Jis būtų nustebęs, jei jis būtų sužinojęs, jog Valia gali ištiesą savaitę ne skaityti laikraščių, neklausyti radijo. Ji čia šimtą kartų kartodavo sau pranešimų žodžius, čia, trokšdama suprasti karo esmę, nustodavo jį besekusi, nebežinodavo, kur eina fronto linija, neišvaizduodavo, kas tai yra "artilėrijos paruošimas" arba "pikiruotojai", apie kuriuos jai rašė Sergiejus.

Valia, kaip ir kiti, buvo bendros nelaimės sukręsta, bet, galvodama apie tai, kas vyksta, ji būtina grįždavo prie savo asmens likimo: ji susirado gyvenimą kaip tik prieš tai, kai gyvenimą iš visų atėmė... Darbą fabrike ji pasirinko kaip dalyką, labiausiai nutolusį nuo to, kuo jina gyveno pirmiau, — norėjo nutolti nuo praeties.

Darbas buvo sunkus, ir ji tuo džiaugėsi: fizinis nuovargis kliudė galvoti (Valia sau sakydavo: taip geriau, neišiši).

Po atsiskyrimo su Sergiejumi ji nebegyveno, o laukė gyvenimo, iš pradžių sielvingai ir su įkvėpimu, paskui, beveik metus, kantriai, o paskutinį laiką baisiai nusiminusi. Tai neatsiliepėdavo jį darbą; draugai nepastebėjo įvykusio joje pasikeitimo. O Valia jau nebegalėjo susikaupti, ryškiai prisiminti praeties, parašyti Sergiejui švelnaus, bet ramaus laiško.

Valia pirmiau gyvenimo nematė, neatskirdavo žmonių, gyveno savo prasimanytą personažų tarpe. Kai ji skaitydavo apie partizanų žygdarbius, jai atrodydavo, kad tai esą parašyta apie tėvą. Gal būt, ir jis sprogdina traukinius?... Ji nieko nežinojo apie savo kijevičių bičiulių likimą; bet kai išgirdavo kalbant apie Kijeją, jai darydavosi liūdna, neapsakomai liūdna, vaidenosi liūdnie sodai, statūs pakilimai, stogai atsiskleidžiant ūkanoti toliai, žalias, rausvai tamsus, neaiškus miestas.

Nataša parašė turinti sūnų, iš Vasios, kaip pirmiau, nėra žinių. Valia verkė kiaušų naktį — gaila buvo Vasios, Natašos ir baisu — kaip Serioža?... Nina Georgijevna kvietė Valią pas save. "Dirbti ir čia galėsi, o dviese lengviau..." Valia nevažiavo, bijojo, kad su Seriožos motina bus dar sunkiau — nebesutramdys ilgesio. Čia ji buvo vieniša, nors ir turėjo daug pažinčių; kaip visuomet, ji buvo meili, padėdavo draugams, buvo laikoma jautria. Ji apsigaubė lūktu, pasidarė prietaringa, burdavo — jei pamatysiu merginą žalia bere, bus laiškas, jei ryt pamainoje bus šumovas, baigsis laimingai... Ji pykdavo ant savęs: kaip sena bobutė, taip lengva ir iš proto išsikraustyti... Bet likimo baimė buvo stipresnė. Ji bandydavo skaityti, imdavo knygą ir greit ją padėdavo: pailios romano kolizijos atrodė jai niekai palyginti su tikrove.

Tik Sergiejaus laiškais ji ir laikėsi. O jis rašydavo nereguliariai: čia rašo tris dienas iš eilės, čia praleidžia kelėtą savaitę, staiga prasišveržia vienoje eilutėje meilė, ir Valia atgyja, pakyla, o paskui — sausas pasakojimas apie karinę kasdienybę arba trys žodžiai: "Sveikas. Rašyk. Bučiuoju."

Kartkartėmis skaitydama vieną iš paskutinių laiškų, Valia staiga suprato, kur esama Sergiejaus. Ji ilgai stovėjo prie tvoros, ant kurios buvo prilipdytas senas "Raudonosios Žvaigždės" numeris, — ten ji pamatė korespondenciją iš Stalingrado. Kai Valia perskaitė "nuo pa-

saulio pradžios nėra buvę tokių mūsų kaip šitie", ji suprato — ten pragaras, tikras pragaras, neįmanoma išbūti nė valandėlės... O Serioža ten... Jos sieloje susipynė susizavėjimas. Sergiejaus draša ir siaubas, tas tamsus siaubas, nuo kurio norėtum rėkti.

Tai, ką pergyveno Valia, buvo ir daugelio dalis; bet kiti turėjo vaistų — susizavėjimas darbu, rūpinimasis namiškiais, kalbos apie pasaulinius įvykius, apie Čerčilio atvykimą į Maskvą, apie antrąjį frontą, apie Jugoslavijos partizanų kovą, kasdieninio egzistavimo sunkumai — pieno pasirodymas ar dindimas, ekspedicija, kad gautum maišą bulvių, malkų ieškojimas artėjant žiemai, pranešimas apie karo būklę ar pjesės "Rusų žmonės" premjera. Valia žiūrėjo abejingai į kasdieninius reikalus, nepastebėdavo, ką duoda valgykloje, nesvajavo apie naujus drabužius; kai retkarčiais eidavo į teatrą, su vargu prisiversdavo susikaupti ir sekti veiksmą. Visos jos mintys, visi jausmai buvo nukreipti į vieną dalyką: kaip Serioža? Nepastovus būdas, gili vaizduotė, palinkimas aštriai jausti, tai, kas pirmiau nu-teikdavo ją menui, dabar didino kančias. Klausydamosi pasakojimų apie frontą, apie patrankų sviedinių išraustą lauką arba apie minosvaidžių apšaudymą, ji įsivaizduodavo negyvą mėnulio peizažą, kraterius ir ežerus, milžiniškus vielų miškus, pasaulį, iš-estą rūgštis, nudažytą žaliais vario dažais, žaibus, kurie smogia netekusius žado, apkurtusius, bejausmius žmones. Slogučiai, kankinusieji naktimis motinas, žmonas, nuotakas, persekiojo ją ir budint. Ji nešiojosi prie savęs mažą Sergiejaus fotografiją, nuimtą nuo pažymėjimo, kad pažaliavusio ir mirusio veido išgalvoti bruožai neužtemdytų gyvo — valan-

dėlėmis ji negalėdavo prisiminti Sergiejaus veido.

Spalio viduryje fabrike ėmė ruošti iškilmingam vakarui. Draugai žinojo, kad Valia mokėsi kinematografijos institute, tarpusavy vadinavo ją "aktore" — kartais meiliai, kartais niekinamai. Partorgas Žoltiakovas tarė jai: "Tu padėk mums išsiversti, atvažiuos iš teatro, bet pasakė, kad ir saviškiai vaidintų..." Valia ilgai atsisakinėjo: "Aš tai seniai mečiau... Nebepajėgsiu..." Ji prietaringai bijojo, nors ir valandai, grįžti į praetį. Bet Žoltiakovas nenusileido, ir teko sutikti.

Dideliame barake, kuriame buvo įsitaisiusi valgykla, buvo prieblanda, žiburių šviesa sklido į šalis. Žmonės stovėjo praėjimuose, atdarose duryse, užkopė ant estrados. Valiai reikėjo skaityti tris eilėraščius, visi apie karą, bijojo — staiga užmiršiu? — tartum ji nieko bendra su menu nebūtų turėjusi.

Skaitė ji gerai, ir jaudinimasis, keletą kartų nutraukęs eilėraščio ritmą, sustiprino įspūdį; atsiliepė ilgesys, baimė dėl Sergiejaus, tie bausis vaizdai, kurie stovėjo prieš akis; ji įdėdavo į žodžius kitą, tik jai tesuprantamą turinį. Ypač gerai ji perskaitė:

Ir tarp pentinų bei kapų, žemai

Lyg rugiagėlė mėlynoji, Nesiekdama karių juosmens, lėnai

Mergaitė svetima klajojo.

Tai buvo eilėraščiai apie kūdikį nesuprantamame, baimiame mūsųje. Skaitydama juos, Valia sumišusi nusišypsojo, ir, kaip visuomet, kai ji šypsodavosi, jos veidas tapo nepaaiškinamai patrauklus. Visi staiga pamatė tą pačią mėlyną akių mergaitę mūsų lauke... Jai baigus, ilgai nenutilo plojimai. O ji stovėjo labai išblyškusi, taip pat neaiškiai šypsodamasi. (Bus daugiau)

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING COMPANY
 Chesterfields, Studio Couches & Mattresses
 Dirbami Pagal Užsakymą, Apdengiami ir Taisomi
 Darbas Garantuotas — Apropavimas Nemokamas
699 Bloor St. W. Lombard 1438
 prie Ossington Toronto
 Sav. John Kamichaitis

TAYLOR'S REGENT SERVICE STATION
 College and Lansdowne Kampas
Telefonas: ME. 9028
 (Dabrovolskių Zentas)

Mes Dabar Parduodam

Geriausios Rūšies Futras, Zakietus, Skraistes ir Kalnierių

- Siuвам Pagal Mierą,
- Parduodam Gatavus,
- Taisom, Perdirbam,
- Pakeičiam Fasoną

Darbas Garantuotas

PRINCESS FASHION FURS
506 Queen St. West
 Telefonas: EMpire 3-8884
 ir
750 Yonge St.
 Telefonas: RA. 8971

Torontiečių Kronika

Pagerbė Daugėlas
Sukakties Proga

Pereitą šeštadienį buvo surengtas didelis balius pagerbimui P. ir M. Daugėlių jų 20 metų žybinio gyvenimo sukakties proga. Balių surengė jų artimieji draugai ir draugės.

Daugėlai yra malonūs, geros širdies žmonės, tad ir draugų turi labai daug. Tarp dalyvių buvo ir tolimų. Markauskų šeima atvyko net iš Jungtinių Valstijų. Povilas yra nemažai pasidarbavęs siuvėjų unijoje.

Dalyviai palinkėjo jiems ilgo ir laimingo gyvenimo, taipgi padovanojo gražią do-

vaną dėl atminties.
Dalyvavęs

Dar Viena Pora Susižiedavo

Gerai žinomų Toronto lietuviams draugų J. ir S. Barčų dukrelė Elena susižiedavo su Frank Kelly (kitatautis kanadietis). Jų vestuvės įvyks rugpjūčio (August) 28 dieną.

Linksmų jiems vestuvių ir aimingo gyvenimo.

Zinomas

Nukeliamos Vestuvės

Buvo pranešta, kad Idos Strazevičiūtės ir Alberto Paffett vestuvės įvyks rugsėjo 11, bet pasirodė, kad tą dieną bus kitos vestuvės, tai

jų vestuvės yra nukeliamos į spalio 9 dieną.

Report.

Gražiai Veikiama

TORONTO. — Pereitą sekmadienį įvykęs Lietuvių Literatūros Draugijos 162 kuopos narių susirinkimas atžymėjo kuopos narių gražų visuomeninį ir kultūrinį veikimą.

Valdyba pranešė, kad kuopa turi apie 130 gero stovio narių, kurių gera dalis jau ir už šiuos metus pasimokėję duokles. Kuopos nariai uoliai dalyvauja ir remia taikos gynimo veiklą. Įvykusiame Kanados Žmonių Kongrese Taikai ginti kuopa turėjo penkis delegatus. Keletas narių dalyvavo kaip stebėtojai. Delegatai išdavė turiningą raportą iš atsibuvusio kongreso ir vietinis kuopos komitetas taikai ginti pranešė, kad kuopa yra garbingai išpildžius savo planus taikos gynimo rėmimo. Tam tikslui finansinė kvota \$100 išpildyta su kaupu.

LLD Kanados Veikiančio Komiteto atsišaukimą, kad Gegužės mėnuo būtų Draugijos stiprinimo mėnesiu, visi susirinkime dalyvaujantieji stipriai rėmė ir užsimojo laike gegužės mėnesio suorganizuoti kuo plačiausią talką spaudos platinimui, narių duoklių iškolektavimui ir gavimui naujų narių į Draugiją. Kuopos valdyba įsipareigojo visapusiškai ruošti šiai Draugijos stiprinimo darbymečiai.

Susirinkime buvo priimtas užkviestas į Gegužės Pirmosios, darbo žmonių šventės, paminėjimo priuošimo konferenciją. Vieningai nutarta dalyvauti ir išrinkti trys delegatai, taipgi paskirta tam tikslui \$10 aukų.

Plačiai svarstyta ir LLD gynybos reikalas. Tam tikslui torontiečiai jau yra suaukoję arti šimto dolerių ir reikalui esant nutarta dėti pastangas dar daugiau paremti tą svarbų reikalą.

Pagyvinimui LLD veiklos nutarta netolimoje ateityje suruošti kokį nors kultūrinį vakarą, parodyti naudingas filmas, padaryti pranešimą Draugijos reikalais ir padiskusuoti kaip pasekmingiau pravedus LLD stiprinimo darbymečį, gegužės mėnesį.

Naujas kuopos pirmininkas A. Karpavičius labai patvyzdingai pravedė susirinkimą ir pilnai tikimasi, kad jis per šiuos metus garbingai

vadovaus LLD kuopos narių veiklai.

Korespondentas

Nuoširdžiai Dėkojame

Brangūs draugai ir draugės! Leiskit mums tarti širdingiausi ačiū jums visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjote prie tokio šaunaus bankieto atžymėjimui mūsų žybinio gyvenimo sidabrinės sukakties.

Labai dėkojame už taip vertingas dovanas, už gėles, o už vis labiausia už jūsų išreikštą draugiškumą.

Mes jaučiamės neužsitaravę tos pagarbos, kokią jūs parodėt, mes jaučiamės skolingi jums. Mūsų pareiga bus ateityje tas skolas išlyginti, kiek mūsų išgalės leis.

Dar kartą ačiū visiems ir mes niekad neužmiršime jūsų.

M. J. Grigaliunai

Sūnų ir Dukterų Draugijos
Pirma Kuopa Ruošia

Bankieta

Šeštadienį Kovo (March) 27

Lietuvių Svetainėj

(160 Claremont St.)

Bus įvairių gėrimų ir užkandžių
Sokiai prie smagios muzikos.

Visi Maloniai Kviečiami

Pradžią 6 valandą vakaro

Rengėjai

Lietuvių Literatūros Draugijos
162 Kuopa Rodys Filmas

Four Hearts

(Keturi širdys)

Sekmadienį, Balandžio (April) 4

Lietuvių Salėj, 160 Claremont St.

Filma pavaizduoja lengvo turinio komediją turtingą romansu, dainomis, juokais...

Kviečiame ją pamatyti.

Pradžią 7.30 val. vak.

Rengėjai

Mossey & Snider

REAL ESTATE BROKERS

Jei norite pirkti, parduoti ar išmainyti namus prašom kreiptis asmeniškai ar telefonu pas

Charles Banker

(Kalbame ir lietuviškai)

832 BLOOR ST. W.

TORONTO

Tel.: LA. 2849 ir LA. 2840

Frank Bochulis

Lietuvis Laikrodininkas

Taisau ir naujus parduodu laikrodžius, žiedus ir t.t.

Darbas ir Prekės Garantuota

Atdara kasdien nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro

272½ Queen St. W. Toronto.

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 155 Spadina
Toronto

Ofiso Tel. Kl. 4989

Rezidenc. Midway 9352

Lietuvis Plumberis

(J. Lisauskas)

Įrengiam Aliejinį Apšildymą

Atliekam Kitus Plumberio Darbus

Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LA. 5191

TORONTO

Belsize Tailors

Lietuvio Siuvėjo J. Račio

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi atliekame ir Rūbų Taisymo Darbą

Reikalui esant prašome kreiptis:

2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Hamilton Trust Bldg., Suite 109

57 QUEEN ST. W.

TORONTO

Office EM. 8-8584 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST.

TORONTO

Telef.: LO. 1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta